

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΚΣ'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1949

ΑΡΙΘ. 8

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τῆς Διευθύνσεως Ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα.—Ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Συνεδρίου τοῦ Ἀμστελλοδάμου: Ἀ'. † *Μητροπολίτου Θυατείρων Γερμανοῦ*, Audiatur et altera pars. Β'. † *Μητροπολίτου Ἐδέσσης καὶ Πέλλης Παντελεήμονος*, Κοινωνία Ἐκκλησιῶν.— † *Μητροπολίτου Λαρίσης Δωροθέου* Τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου.— † *Μητροπολίτου Ζακύνθου Χρυσόστομου* Ἡ συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ Κλήρου εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ δόξαν τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος διὰ μέσου τῶν αἰώνων.— † *Μητροπολίτου Σάμου Εἰρηναίου* Τί εἶνε οἱ νεκροὶ διὰ τοὺς ζῶντας (λόγος εἰς μνήμην τῶν νεκρῶν).— † *Ἐπισκόπου Ταλαντίου Βασιλείου*, Ὁ Ἐπίσκοπος Κέας τῆς Κύθου Νικόδημος Ροῦσος (Β').— *Ἰωάννου Ν. Καρμίρη*, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῶν Ἐρησκειμάτων, Ἡ Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ αἱ σχέσεις αὐτῆς πρὸς τὰς ἑτεροδόξους Ἐκκλησίας καὶ τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐκκλησιῶν.— *Προσβύτερου Ἰωάννου Σ. Ράμφου*, Ὁ ἅγιος Ἀλέξιος, «ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ».— *Παρατηρήσεων Στήλη*: Μὴ ὠθοῦντες.— Ἡ δίκη τοῦ Ἰησοῦ.— Ὅχι μόνῃ ἡ Βηθλεέμ.— Ἡ ἐξ ἀνατολῶν εἰρηνοφιλία.— Σταθμός.— Ἅγιον ἔργον.— *Χρονικά*.

ΑΝΑΒΑΙΝΟΜΕΝ ΕΙΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ

Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς Δευτέρας εἰσερχόμεθα εἰς τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα. Γεραίρει δ' αὐτὴν ἀνεκαθεν ἡ χριστιανικὴ συνείδησις ὡς «Μεγάλην» «οὐκ ἐπειδὴ μείζον ἔχουσι μῆκος ἄλλον ἀπασῶν αἱ ταύτης ἡμέραι—ὡς λέγει ὁ θεῖος Χρυσόστομος—οὐδὲ ἐπειδὴ πλείους τὸν ἀριθμόν, ἀλλ' ἐπειδὴ μεγάλα ἡμῖν γέγονεν ἐν αὐτῇ παρὰ τοῦ Δεσπότου τὰ κατορθώματα», δι' ὧν «τοσοῦτον πλήθος δωρεῶν ἡμῖν κεχάρισται ὁ Δεσπότης». Εἶνε δὲ ταῦτα τὰ κατορθώματα καὶ αἱ δωρεαὶ «ἡ κατάλυσις τῆς τυραννίας τοῦ διαβόλου, τοῦ θανάτου ἢ σβέσις, ἡ δέσις τοῦ ἰσχυροῦ καὶ ἡ διαρπαγὴ τῶν σκευῶν του, ἡ τῆς ἁμαρτίας ἀναίρεσις, ἡ κατάργησις τῆς κατάρας, ἡ ἄρσις τοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποξενώσαντος τὸν ἄνθρωπον φραγμοῦ καὶ ἡ τῶν τῆς γῆς πρὸς τὰ ἄνω εἰρηνοποιήσις», Πάντα δὲ ταῦτα ἐγένοντο διὰ τοῦ σταυρικοῦ τοῦ Κυρίου Πάθους καὶ τῆς ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως. Οὕτω ἡ Μεγάλη αὕτη Ἑβδομάς κατέστη τὸ «κεφάλαιον τῶν λοιπῶν ἑβδομά-

δων» με ἐπὶ κεφαλῆς τὴν «ἡμέραν τὴν μεγάλην, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος», ἐξ ἧς ἐπήγασεν ἡ τῶν σεσωσμένων εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίασις.

Ὁ Σταυρὸς τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς δὲν ἀποτελεῖ ἐν ἀπλοῦν στοιχεῖον τῆς πίστεώς μας, ἀλλὰ κατέχει ἐν τῇ θείᾳ Ἀποκαλύψει θέσιν μοναδικήν, διότι εἶνε τὸ κέντρον, περὶ τὸ ὁποῖον στρέφεται τὸ ὅλον ἔργον τῆς διὰ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ Ταθέντος τελειουργηθείσης ἡμετέρας ἀπολυτρώσεως. Ἐπὶ τοῦ σταυρικοῦ θυσιαστηρίου δὲν ἐπεδείχθη καμμία θεαματικὴ ἡρωϊσμοῦ πράξις με ἀξίαν, ὁποῖαν οἱ ἄνθρωποι προσδίδομεν εἰς μαρτύριον οἰονδιόποτε: ἀλλὰ αὐτὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, «σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ», προσενεγκὼν οὕτω ἑαυτὸν εἰς θυσίαν ἔκουσίως ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἀνθρώπινου γένους, ἄς πρὸς ἀπολύτρωσιν ἡμῶν ἐπωμίσθη. Ἐντεῦθεν ἢ ἐπὶ τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἄπειρος εὐγνωμοσύνη μας.

Αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον «ὁ λόγος ὁ τοῦ σταυροῦ» καὶ τὸ περὶ «Χριστοῦ ἑσταυρωμένου» ἀποστολικὸν κήρυγμα, ὅσον-δήποτε καὶ διὰ τὸν τότε Ἰουδαϊκὸν καὶ ἐθνικὸν κόσμον ἐξελήφθη ὡς σκάνδαλον καὶ μωρία, ἀμέσως, μόλις ἀκουσθέν, ἐγένετο ὑπὸ τῶν «κλητῶν» ὡς Θεοῦ δύναμις καὶ σοφία. Ὁ ἑσταυρωμένος Χριστὸς ἀπετέλει τὴν κεντρικὴν καὶ κυρίαν οὐσίαν τῆς καινῆς διδαχῆς, ὥστε νὰ κραυγάζῃ πρὸς τοὺς ἀκροατάς του ὁ Παῦλος ὅτι «οὐκ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἑσταυρωμένον» καὶ νὰ τὸν κηρύττῃ ὡς καύχημά του μοναδικόν: «ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ἄν ὁ κόσμος εἰλκύσθη εἰς τὴν νέαν θρησκείαν, τοῦτο ἐπετεύχθη διὰ τῆς ἐπὶ τὸν σταυρὸν ὑψώσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἀφαιρέσατε τὸν Σταυρὸν

ἀπὸ τὴν θρησκείαν μας, καὶ θὰ σβύσητε αὐτοστιγμὴν τὸν φωτίζοντα τὴν πρὸς τὸν εὐδιον τῆς σωτηρίας λιμένα προσόρμισίν μας φωταυγὴ φάρον.

Τούτου ἕνεκα ὁ Χριστοφόρος Σταυρὸς κατέστη «τοῦ κόσμου ἀσφάλεια», ὡς ψάλλει ἡ Ἐκκλησία, «ὁ τῶν πιστῶν στηριγμός, τὸ τῆς Ἐκκλησίας περιτείχισμα». Δι' αὐτοῦ «τῶν δακρύων ἐξηφανίσθη κατήφεια καὶ πρὸς ἄλυκτον εὐφροσύνην μετῆλθον». Ἡ σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ εἶνε ἡ σημαντικωτέρα πράξις ἐν τῇ ὅλῃ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος. Δι' αὐτῆς καὶ ἐν αὐτῇ διειτρανώθη κατὰ τὸν μᾶλλον ἀπὸν τρόπον οὐ μόνον ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ ὡς ἀγάπης.

Κατὰ τὴν Μεγάλην Ἑβδομάδα καλούμεθα νὰ ἐορτάσωμεν τοῦ Κυρίου τὴν σταύρωσιν ὡς κατ' ἐξοχὴν χαροποιὸν διὰ τὴν ἀνθρωπότητα γεγονός· «ἰδοὺ γὰρ ἦλθε διὰ τοῦ Σταυροῦ χαρὰ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ». Διότι ἡ σταυρικὴ τοῦ Κυρίου θυσία δὲν ὑπῆρξε ματαία· μετ' αὐτὴν ἠκολούθησεν ἡ Ἀνάστασις, ὡς ὀριστικὴ κατὰ τοῦ θανάτου νίκη. Ἄν ἐν τῷ φωτὶ τοῦ Πάθους ἔχωμεν μίαν αἰσθησὶν ἱστορίας, ἐν τῷ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως ἔχομεν τῆς αἰωνιότητος αἰσθησὶν.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΟΥ ΑΜΣΤΕΛΛΟΔΑΜΟΥ

A

AUDIATUR ET ALTERA PARS...

«Κοινωνία Ἐκκλησιῶν» εἶνε ὁ τίτλος ἄρθρου, δημοσιευθέντος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας. Ὁ φίλος ἅγιος Κορινθίας ἀγνοεῖ ἴσως τὴν ἱστορίαν τοῦ τίτλου αὐτοῦ καὶ πῶς εἰσῆχθη οὗτος εἰς τὴν οὕτως ἀποκληθεῖσαν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν ἐν τῇ Δύσει.

Ὅτε τῷ 1920 συνήλθεν ἐν Γενεύῃ τὸ Προκαταρκτικὸν συνέδριον «περὶ Πίστεως καὶ Διοικήσεως», εἰς δὲ κληθεῖσαι ἀπέστειλαν ἀντιπροσώπους αἱ Ἐκκλησίαι Κων/πόλεως, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἑλλάδος, ὁ ἀοιδίμος Nathan Söderblom, ἀρχιεπίσκ. Οὐψάλης, ἔθετε τὰς βάσεις μιᾶς ἄλλης κινήσεως, ἣτις ἀντὶ τοῦ θεωρητικοῦ σκοποῦ, δὲν ἐπεδίωκεν ἢ πρώτη, τ. ἔ. τὴν συζήτησιν τῶν χωριζουσῶν τὰς Ἐκκλησίας δογματικῶν διαφορῶν, ἐσκόπει νὰ ἐνώσῃ τὰς Ἐκκλησίας εἰς συνεργασίαν ἐπὶ πρακτικῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ ζητημάτων. Ὁ Söderblom ἐκ τῶν ὀλίγων, οἵτινες ἐμελέτησαν τὴν πατριαρχικὴν ἐγκύκλιον τοῦ 1920, περὶ συγκροτήσεως «Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν», κατ' ἀπομίμησιν τῆς τότε ἰδρυθείσης «Κοινωνίας τῶν

Ἐθνῶν», ἐνεθουσιάσθη ἐκ τοῦ ἀποστολικῆν ἔχοντος τὴν ἀρχὴν τίτλου καὶ τὴν «Κίνησιν περὶ ζωῆς καὶ ἐργασίας» ὠνόμασε «Κοινωνίαν τῶν Ἐκκλησιῶν».

Διὰ τοῦ τίτλου τούτου δὲν ἠθέλησε ὁ εἰσηγητὴς νὰ δηλώσῃ ὅτι συνήθως καλούμεν «μυστηριακὴν κοινωνίαν» (communio in sacris), ἀλλὰ μόνον τὴν συνεργασίαν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν «πρακτικοῖς ζητήμασι». Ἐντεῦθεν καὶ ὁ τίτλος ἐκεῖνος παρέμεινε μόνον ἐν χρήσει, ἐφ' ὅσον διετῆρει τὸν ἀνεξάρτητόν της χαρακτήρα, καὶ πρὶν ἢ ἐξ ἀποφάσεως τῶν ἐν Ὁξφόρδῃ καὶ Ἐδιμβούργῳ συνελθόντων τῷ 1937 Συνεδρίων ἐνωθῶν ἀμφοτέραι αἱ κινήσεις εἰς μίαν, «τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν». Ἄν ἐπομένως ὑπῆρξεν ἐσφαλμένη ἢ χρησὶς τοῦ τίτλου, τὸ σφάλμα ἀνήκει εἰς τὴν Ἐκκλ. Κων/πόλεως, ἣτις ὠνόμασεν οὕτω τὴν προταθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς συνεργασίαν ἐπὶ ἐνδιαφερόντων τὰς Ἐκκλησίας προβλημάτων. Τὰς ἐξηγήσεις αὐτὰς ἐθεώρησα ἀναγκαίας, πρὸς ἀποφυγὴν σκανδαλισμοῦ τῶν ἀγνοούντων τὴν ἱστορίαν τοῦ τίτλου καὶ ὑπὸ ποίαν ἐννοίαν ἐγένετο χρῆσις αὐτοῦ.

Ἄς ἔλθωμεν ἤδη εἰς ὅσα ὁ Σεβ. Κορινθίας λέγει περὶ τῆς «περὶ κλάδων θεωρίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ», ἣτις ὑπάρχει πράγματι ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τὴν ὁποίαν καὶ ἀπὸ τοῦ ἀμβωνος ἐμνημόνευσεν ὁ ἀοιδίμος ἀρχιεπίσκοπος William Temple ἐν Ἐδιμβούργῳ. Ἡ θεωρία αὕτη, καθ' ἣν μέρος μόνον τῆς ἀληθείας κατέχει ἐκάστη ἐπὶ μέρους Ἐκκλησία, ἐκ τῆς συμφωνίας δὲ αὐτῶν θὰ προκύψῃ ἡ ἐνιαιία Ἐκκλησία, καὶ πρότερον ὑφισταμένη, ἐκαλλιεργήθη ἰδιαιτέρως ἐν τῇ Ἀγγλικαν. Ἐκ/σίᾳ ἀπὸ τῆς λεγομένης Ὁξφορδεῖου κινήσεως. Ὡς τοιούτους κλάδους οἱ Ἀγγλικανοὶ τρεῖς θεωροῦσι κυρίως, τὴν Ὁρθόδοξον, τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν καὶ τὴν Ἀγγλικανικὴν, λόγῳ τῆς ἐγγύτητος αὐτῶν πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἀδιαίρετον Ἐκκλησίαν καὶ τῆς διατηρήσεως ἐν αὐταῖς τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς.

Βεβαίως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλ., πρεσβεύουσα, ὅτι αὕτη κατέχει τὴν πληρῆ ἀλήθειαν καὶ ὅτι εἶνε ἡ μόνη ἀληθὴς Ἐκκλησία ἐπὶ τῆς γῆς, ἀντίκειται πρὸς τὴν περὶ κλάδων ἀντίληψιν καὶ εἶνε ἐλευθέρω νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν πεποιθήσιν της, ὅταν δεήσῃ. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ὑπάρξεως τῆς θεωρίας ταύτης παρὰ τοῖς Ἀγγλικανοῖς καὶ τῆς ἀρνήσεως πάσης δογματικῆς συζητήσεως μετ' αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων, νομίζομεν ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ. Οἱ Ὁρθόδοξοι ἔχομεν καθήκον πάντοτε νὰ ὑπερασπίσωμεν τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν καὶ ἐν συνεδρίοις καὶ ἐκτὸς συνεδρίων καὶ νὰ ἐργαζώμεθα, ὅπως πείσωμεν καὶ τοὺς ἄλλους περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς Πίστεως ἡμῶν. Αἱ ἡμέτεραι Ἐκκλησίαι, δηλώσασι συμμετοχὴν καὶ συνεργασίαν εἰς τὴν περὶ «Πίστεως καὶ διοικήσεως» κίνησιν, τόσον κατὰ τὸ Προκαταρκτικὸν συνέδριον, ὅσον καὶ κατὰ τὸ 1927 ἐν Λωζάννῃ καὶ τὸ 1937 ἐν Ἐδιμβούργῳ, οὐδεμίαν τῶν δογματικῶν διδασκαλιῶν τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλ. ἐθυσίασαν καὶ εἶχον τὸ θάρρος νὰ προβῶσιν εἰς διαμαρτυρίας, ὡσάκις τὰ Συνέδρια ἠκολούθουν μεθόδους δογματικῶν διατυπώσεων, ἀντιθέτους πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας. Θὰ μοὶ εἴπη τις

ἴσως, ὅτι μικρὸν τὸ πρακτικὸν ὄφελος μέχρι σήμερον ἐκ τῶν συζητήσεων τούτων. Δὲν ἀρνοῦμαι τοῦτο. Ἀλλὰ καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ἐξ ἀμέσου ἐπαφῆς μανθάνομεν τὰς ἀντιλήψεις τῶν ἄλλων περὶ δογματικῶν ζητημάτων, εἰς τὰ ὁποῖα διαφέρομεν ἀπ' αὐτῶν, δὲν συντελεῖ εἰς τὴν ἐπιτυχή αὐτῶν καταπολέμησιν καὶ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ὀρθοδόξων ἀπόψεων·

Μεταβαίνομεν τώρα εἰς τὸ τελευταῖον ἐν Ἀμστελ-λοδάμφ συγκροτηθὲν Συνέδριον, τὸ ὁποῖον ἔδωκε κυρίως ἀφορμὴν εἰς τὸ ἄρθρον τοῦ ἀγαπητοῦ ἁγίου Κορινθίας. Ἐπειδὴ ὁ Σεβ. Κορινθίας διετέλεσε μέλος τοιοῦτον Συνεδρίου, δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ἐξηγήσω εἰς αὐτὸν τι σημαίνει receiving καὶ τι ascerting. Ἀφοῦ δι' ἐπισήμων πληρεξουσίων ὠρισθῆμεν ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν νὰ συμμετάσχωμεν τοῦ Συνεδρίου καὶ νὰ συζητήσωμεν κατ' αὐτό, δὲν ἠδυνάμεθα παρὰ νὰ ἐκτελέσωμεν καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δεχθῶμεν τὰς Ἐκθέσεις, «ἵνα, ὡς λέγεται ἐπὶ ἐκάστης, διαβιβάσωμεν αὐτὰς εἰς τὰς Ἐκκλησίας ἡμῶν πρὸς περαιτέρω σκέψιν καὶ ἐνέργειαν». Ὅτι ὅμως παρεξηγῆται ὑπὸ πολλῶν παρ' ἡμῖν εἶναι ἡ φύσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ οὐχὶ «Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν». Μεταφράσας τὰς Ἐκθέσεις, ὡς ἐγένοντο δεκταὶ ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν, προέταξα αὐτῶν ὡσαύτως τὴν ἐγκριθεῖσαν ἀπόφασιν περὶ τῆς φύσεως καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου, ἵνα αἱ μετασχούσαι τοῦ Συνεδρίου Ἐκκλησίαι ἡμῶν μορφώσωσι ἀκριβῆ ἔννοιαν τοῦ τί εἶναι καὶ τί ἐπιδιώκει τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον.

Ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ Συμβουλίου παραμένει πρακτικὸς, ἢ ἡ συζήτησις θεμάτων ἠθικῶν, κοινωνικῶν, βιομηχανικῶν, διδασκῶν καὶ χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης, πλὴν τῆς περὶ «πίστεως καὶ διοικήσεως» ἐπιτροπῆς αὐτοῦ, ἥτις θὰ συνεχίξῃ τὸ ἔργον τῆς περὶ πίστεως καὶ διοικήσεως Κινήσεως. Καὶ τὰ συζητηθέντα κατὰ τὸ Συνέδριον θέματα ἦσαν κυρίως πρακτικά. Ἄν δὲ τὸ πρῶτον θεμὰ ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του ἔφερε καὶ δογματικὸν χαρακτήρα, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ἐξητήθη κοινὴ βίασις καὶ ἀφετηρία, ἀφ' ἧς ὀφείλει νὰ ὀρμηθῆ ἡ συζήτησις τῶν πρακτικῶν ζητημάτων

Τὸ θέμα τοῦτο, ὡς γνωστὸν, ἦτο τὸ περὶ «Ἐκκλησίας». Ἐκεῖνος, ὅστις μετὰ προσοχῆς διέρχεται τὴν σχετικὴν Ἐκθεσιν, εὐκόλως ἀντιλαμβάνεται, ὅτι οἱ συντάκται του δὲν ἀπέφυγον νὰ σημειώσωσιν τὰς ὑφισταμένας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν διαφορὰς ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος, αἱ ὁποῖαι χωρίζουν τὰς καθολικὰς Ἐκκλ., Ὀρθόδοξον, Ἀγγλικανικὴν, Παλαιοκαθολικὴν ἀπὸ τῶν Προτεσταντικῶν καὶ ταύτας ἀπὸ τῶν εἰς τὰ ἄκρα ἱσταμένων τοιοῦτων. Ἄν δὲ ἐν τῇ ἀποχαιρετιστηρίῳ μου πρὸς τὸ Συνέδριον προσφωνήσῃ δὲν ἐμνημόνευσα τῶν δογματικῶν τούτων συζητήσεων, ἔπραξα τοῦτο, διότι τὰ ἐν τῇ Ἐκθέσει περιληφθέντα οὐδαμῶς εὔρισκον, ἐγὼ τοῦλάχιστον, ἀντικείμενα πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον διδασκαλίαν. Εἶναι δὲ γνωστὸν εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἐκ Κων/πόλεως καὶ ἐξ Ἀθηνῶν Ἀποστολάς, ὅτι οἱ ἐνιστάμενοι ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν σύνταξιν Διαμαρτυρίας ὁμοίας πρὸς ἐκεῖνην, ἥτις συνετάχθη κατὰ τὰ ἄλλα Συνέδρια, ἐπανειλημ-

μένως προσκληθέντες, δὲν ἐδήλωσαν κατὰ τι ἡ Ἐκθεσις αὕτη ἀντίκειται πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως. Παρὰ ταῦτα ἐν τῇ προσφωνήσεϊ μου δὲν παρέλειψα νὰ προσθέσω, ὅτι ἐλάβομεν καὶ θὰ ὑποβάλωμεν εἰς τὰς Ἐκκλησίας ἡμῶν τὰς Ἐκθέσεις, ἀλλ' εἰς τὴν κρίσιν ἐκεῖνων ἀπόκειται ν' ἀποφασίσουν ὀριστικῶς περὶ τῆς συνεργασίας αὐτῶν ἢ μὴ μετὰ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου.

Καὶ μία τελευταία λέξις.

Ἀφοῦ δὲν πρόκειται περὶ «Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν», ἀλλὰ περὶ «Συμβουλίου» μόνον, τὸ ὁποῖον πρὸς ταῖς ἄλλαις αὐτοῦ ἐργασίαις συγκαλεῖ κατὰ καιροὺς Συνέδρια πρὸς ἀνταλλαγὴν σκέψεων καὶ συζητήσιν θεμάτων, ἐνδιαφερόντων τὸν ὅλον Χριστιανισμόν, διατὶ δέον ν' ἀποκλεισθοῦν Ὁμολογίαι, αἵτινες δὲν φέρουν ἀκέραια τὰ γνωρίσματα Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἀναγνωρίζουσιν ἐν τούτοις τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰ. Χριστὸν ὡς Θεὸν καὶ Σωτῆρα καὶ ἐνδιαφέρονται διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν πρόοδον καὶ τὴν ἐπικράτησιν τῶν χριστιανικῶν ἠθικῶν ἀρχῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἐξ ἴσου ἢ πλέον ἢ ἡμεῖς;

Ἄς μὴ λησιμονῶμεν ἐνταῦθα τὰς λέξεις τοῦ ἀπ. Παύλου, ὅταν πολλοὶ ἀνεξαρτήτως ἀπ' αὐτοῦ ἐτόλμων νὰ κηρύττωσι τὸ Εὐαγγέλιον, οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας, ἕτεροι δὲ ἐξ ἀγάπης. «Τί γάρ; ἐπάγεται, πλὴν παντὶ τρόπῳ εἴτε προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ Χριστὸς καταγγέλλεται. Καὶ ἐν τούτῳ χαίρω» (Φιλιπ. 1, 18).

† Ὁ Θυατείρων ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Β'

ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Μετὰ τὴν ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» δημοσίευσιν τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Κοινωνία Ἐκκλησιῶν» ἄρθρου τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κορινθίας, ἐπιβεβλημένον θεωρῶ, ὅπως γράψω τὰ κάτωθι:

1. Ἡ ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν «Κοινωνία» δὲν εἶναι «Κοινωνία Ἐκκλησιῶν» ἐν τῇ κανονικῇ Ὀρθοδόξῳ ἐννοίᾳ τῆς φράσεως, ὡς ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας ἐξηγήσῃ καί, συνεπῶς, αἱ Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι οὐδένα κανονικὸν λόγον ἔχουσιν, ὅπως κατ' ἀρχὴν μὴ μετάσχουσιν. Τὸ Συμβούλιον, κατὰ τὰς ἐπισημοὺς περὶ αὐτοῦ πληροφορίας, εἶναι ἀπλῶς «Συμβούλιον». Δὲν εἶναι Ὁμοσπονδία Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ σῶμα διασκεπτικὸν καὶ συμβουλευτικόν, ἐκπροσωποῦν τὰς Ἐκκλησίας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι ἀποδέχονται τὴν βίασιν αὐτοῦ, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Θεὸς Σωτῆρ. Ὑφίσταται, διὰ νὰ ἐξυπηρετῇ τὰς Ἐκκλησίας καὶ οὐχὶ διὰ νὰ διοικῆ καὶ ἐλέγχῃ αὐτάς. Οὐ μόνον οὐδεμίαν τοῦτο ἔχει δύναμιν, ὅπως νομοθετῇ διὰ τὰς μετεχούσας Ἐκκλησίας, ἀλλὰ εἶναι καὶ ἀπυροσβεστικὸν εἰς αὐτό, ὅπως δρᾷ ἐν ὀνόματι αὐτῶν, ἐκτός ἂν πᾶσαι αἱ Ἐκκλησίαι ἢ τινὲς ἐξ αὐτῶν ἔχωσι παράσχει εἰς τὸ Συμβούλιον ἐντολήν, ὅπως πράττῃ οὕτω. Οὔτε ἡ Συνέλευσις, οὔτε ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ ἀσκοῦσιν ἐξουσίαν τινὰ ἐπὶ τῶν μελῶν Ἐκκλησιῶν. Πᾶσα ἀπόφασις καὶ πᾶσα πράξις τοῦ Συμβουλίου ὑπόκειται εἰς τὴν σοφὴν ἐκτίμησιν καὶ κρίσιν ἐκάστης Ἐκκλησίας. Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι τοῦ ὅρου «Κοινωνία

Ἐκκλησιῶν», ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, πρῶτον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐποιήσατο χρῆσιν ἐν τῇ γνωστῇ τοῦ Πατριάρχου Μελετίου ἐγκυκλίῳ πρὸς τὰς Ἐκκλησίας.

2. Διὰ τὴν ἰδρυσιν τοιοῦτου σώματος «εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ ἀνάγκη μιᾶς ἐμφανίσεως τῆς ἐνότητος τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου κατὰ πρόσωπον τῶν μὴ Χριστιανικῶν καὶ τῶν ἀντιχριστιανικῶν ἐν τῷ κόσμῳ τάσεων εἶναι ἰδιαζούσης σπουδαιότητος», δὲν δύναται, φρονῶ ταπεινῶς, νὰ ἀδιαφορήσῃ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Δὲν δύναται αὕτη καὶ νὰ μὴ συμφωνήσῃ μὲ τὴν διατυπωθεῖσαν γνώμην, καθ' ἣν «ἡ πλήρης ἐνότης τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τι, διὰ τὸ ὁποῖον ὀφείλομεν εἰσεῖτι νὰ ἐργαζώμεθα καὶ προσευχώμεθα». Φρονῶ ὡσαύτως, ὅτι «εἰλικρινῆς συζήτησις τῶν διαφορῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κοινῆς πίστεως καὶ σκέψεως ἐπὶ τῶν ἀναγκῶν τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου» δὲν εἶναι τι, τὸ ὁποῖον ἀποστέρει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία.

3. Δὲν εἶναι δίκαιον, ὅπως κατηγορηθῶσιν οἱ Ὁρθόδοξοι ἀντιπρόσωποι, ὅτι, ὡς μὴ ὄφελον, ἀπεδέχθησαν, ἔστω καὶ κατ' ἀρχὴν, τὸ Καταστατικὸν τοῦ Συμβουλίου, ἐδέχθησαν δὲ καὶ νὰ ἀποτελέσουν μέλη τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς». Διότι οἱ ἀντιπρόσωποι δὲν μετέβησαν εἰς τὸ Συμβούλιον οἰκεία βουλήσει καὶ δι' ἴδιον λογαριασμόν. Ἀπεστάλησαν εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῶν οἰκείων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι, προσκληθεῖσαι ἐπισήμως καὶ ἀποδεχθεῖσαι τὴν πρόσκλησιν, ἀπέστειλαν τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῶν, οὐχὶ δι' ἕτερον τινὰ λόγον ἢ σκοπὸν, ἀλλὰ δι' ἐκεῖνον, δι' ὃν ἡ Συνέλευσις συνεκλήθη καὶ αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι προσεκλήθησαν. Τόσον τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον, ὅσον καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, οὐδένα εἰδικὸν ὄρον ἢ περιορισμὸν ἔθεντο εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῶν.

Ὁ ὑποφαινόμενος ἐν ἀναμονῇ καὶ τῶν οἰκείων ἐκκλησιαστικῶν ἐγκρίσεων, δὲν μετέσχευ ἄχρι τοῦδε οὐδεμιᾶς ἐργασίας τῆς Κεντρικῆς καὶ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ, καὶ ἂν μετεἶχε, δὲν θὰ ἡμάρτανεν, ἀφοῦ δικαίωμα ἐκάστης Ἐκκλησίας εἶναι νὰ ἀποσυρθῇ τοῦ Συμβουλίου, ὁπότε βουληθῇ, νὰ ἀπορρίψῃ πᾶσαν πρᾶξιν ἢ ἀπόφασιν αὐτοῦ καὶ νὰ ἀπομακρύνῃ ἢ ἀντικαταστήσῃ ἐν πάσῃ ὥρᾳ τοὺς ἐκπροσώπους αὐτῆς. Εἰς ἐκθεσιν τοῦ ὑποφαινόμενου πρὸς τὴν Α.Θ.Π., τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην, περὶ τοῦ Συνεδρίου, ἡ Α.Π. καὶ ἡ περὶ Αὐτῶν Ἱερὰ Σύνοδος ἠδύδοκῆσαν νὰ ἀποστείλωσιν εὐχαριστίας, νὰ ἀπονεύμωσι τὸν δίκαιον ἔπαινον καὶ νὰ πληροφορήσωσιν, ὅτι ἡ ἐκθεσις ἀρίστην ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν τῇ Α.Π. καὶ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ. Δὲν ἦτο λοιπὸν δίκαιον νὰ κατηγορηθῶσιν οἱ ἐκπρόσωποι διὰ τὴν ἐν τῷ Συνεδρίῳ στάσιν αὐτῶν, ἐφ' ὅσον οὐδὲν τὸ ἀντορθόδοξον ἢ τὸ μειωτικὸν διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν διεπράχθη. Τὸ ζήτημα δὲν ἔχει λάβει τὴν ὀριστικὴν λύσιν του. Τώρα κυρίως ἐμφανίζεται. Καὶ τώρα βάσει τῶν διαφόρων γνωμῶν καὶ τῶν κτηθέντων στοιχείων, πρέπει μετὰ προσοχῆς καὶ ἀνευ σπουδῆς νὰ μελετηθῇ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν ὀριστικὴν αὐτῆς στάσιν καὶ θέσιν ἐν τῇ ὑπ' ὄψιν Οἰκουμ. κινήσει.

4. Εἶναι γεγονὸς ἀναμφισβήτητον, ὅτι ὁ Προτε-

σταντικὸς κόσμος αἰσθάνεται καὶ κατανοεῖ, καθ' ἡμέραν καὶ περισσότερον, τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνώσεως. Ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἀνάγκης ταύτης, ἡ ὁποία, ὡς ἔθεμα ἰσχυρὸν καὶ ὁσημέραι ὀγκούμενον, ἐπηρεάζει καὶ ὠθεῖ εἰς κίνησιν τὰς προτεσταντικὰς Ἐκκλησίας, ἐδημιουργήθησαν αἱ λεγόμεναι οἰκουμενικαὶ κινήσεις. Ἄν δὲ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐναντι τῆς ὁποίας ὁ Προτεσταντισμὸς, ἐν τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ πλειονότητι, ἔχει ἐν τῷ παρόντι μεταβάλει πολὺ τὴν ἐκ τοῦ παρελθόντος γνωστὴν στάσιν αὐτοῦ, ἀδιαφορήσῃ κατ' ἀρχὴν δι' ὅσα ἐν τῇ Δύσει σήμερον τελοῦνται καί, ἀποποιηθῇ, εἰ καὶ παρακαλεῖται, νὰ προσφέρῃ, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς κανονικότητος, τὴν ἐαυτῆς βοήθειαν, δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποφύγῃ τὴν κατηγορίαν, ὅτι ἀφίνει αὐτὴν ἀσυγκίνητον προσπάθεια σκοποῦσα τὴν ἐν Χριστῷ ἔνωσιν τῶν πάντων. Πολὺ περισσότερον δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἔχη ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἤσυχον τὴν συνείδησιν αὐτῆς, ὅταν, διὰ τῆς ἀπὸ τῶν τοιούτων προσπαθειῶν ἀπουσίας καὶ ἀποχῆς αὐτῆς, ἀφεθῶσι μόνον καὶ ἀβοήθητα τὰ ἐν τῷ Προτεσταντισμῷ «δεξιὰ» καὶ «συντηρητικὰ» στοιχεῖα, κλίνη δὲ ἴσως διὰ τοῦτο ἡ πλάστιγξ πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ παρασύρη, κατ' ἀνάγκην καὶ χάριν τῆς ἐνότητος, τὴν ἐν τῷ Προτεσταντισμῷ συγγενὴ πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον μερίδα. Διότι καὶ μόνον χάριν αὐτῆς, τῶν «καθολικῶν» λεγομένων στοιχείων, ὀφείλει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀφοῦ μάλιστα παρακαλεῖται πρὸς τοῦτο, νὰ ῥίψῃ σάνιδα τινὰ καὶ νὰ τεινῇ τὴν χεῖρα.

5. Κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν καὶ τὴν Ἱερὰν Παράδοξιν καὶ τὴν πρᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας, οἱ Χριστιανοὶ ὀφείλουσι νὰ εἶναι ἔτοιμοι ἅσι πρὸς ἀπολογία πάντι τῷ αἰτοῦντι λόγον περὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἐλπίδος. Πῶς, λοιπὸν, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπηχοῦσα φρόνημα Ὁρθόδοξον ἢ τυχόν, ἀνευ λόγων σοβαρῶν καὶ λίαν ἀποχρόνων, ἀπαγόρευσις δογματικῶν μελετῶν καὶ συζητήσεων, κινουμένων ὑπὸ καλῆς πίστεως ἐλατηρίου; Βάσει δὲ τίνος ἀρχῆς ἢ ἐν τῷ Συνεδρίῳ τοῦ Ἀμστελλοδάμου Ὁρθόδοξος Ἀντιπροσωπεῖα ἐπρεπε νὰ ἀρνηθῇ νὰ ἐκθέσῃ τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν καὶ «νὰ δηλώσῃ κατηγορηματικῶς, ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θὰ μετέχη Συνεδρίου, ἂν τοῦτο εἰς τὴν ἡμερησίαν αὐτοῦ διάταξιν περιλαμβάνῃ ζητήματα δογματικά;» Διότι ὀδηγίας καὶ ἐντολᾶς διὰ τοιαύτην στάσιν οἱ ἀντιπρόσωποι δὲν εἶχον λάβει παρὰ τῶν οἰκείων Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐγκαίρως εἶχον πληροφορηθῇ τὰ κύρια θέματα τοῦ Συνεδρίου.

6. Δὲν εἶναι δίκαιον νὰ θεωρηθῶσι πάντες οἱ ἀντιπρόσωποι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν μὴ ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ Συνεδρίου κατάθεσιν «δηλώσεως». Τὸ ἄρθρον ἔπρεπε ἢ νὰ ψέξῃ τοὺς ἀντιδράσαντας κατὰ τῆς ὑποβολῆς τῆς τοιαύτης δηλώσεως ἢ νὰ ἐξαιρέσῃ τῶν ἐπικρίσεων τοὺς ἐπιδιώξαντας τὴν ὑποβολὴν τῆς δηλώσεως.

7. Προαίρων προστίθημι, ὅτι τὸ μέλλον θὰ δεῖξῃ, ἂν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πρόπη νὰ μείνῃ εἰς τὸ Συμβούλιον ἢ νὰ ἀποσυρθῇ καὶ ὅτι ἡ ἄχρι τοῦδε στάσις τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἀντιπροσώπων αὐτῶν ἦτο ἡ ἐνδεδειγμένη.

† Ὁ Ἐδέσεως καὶ Πέλλης ΠΑΝΤΕΛΗΜΩΝ

ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ ΤΟΥ ΚΗΝΣΟΥ

Πολλάκις οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐπεχειρήσαν νὰ παγιδεύσωσι διὰ λόγων τὸν Κύριον. Ὅλοι εἶχον συνωμόσει ἐναντίον Του, ὅλοι ἐκείνοι οἱ σκοτεινοὶ τὴν ὄψιν καὶ τὴν καρδίαν, ὅλοι αὐτοί, τῶν ὀποίων τὰ συμφέροντα ἐχάνοντο μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὡς συμβαίνει συνήθως, ὅλοι αὐτοί, ἂν καὶ μέχρι τοῦδε ἔχωρίζοντο μὲ προσωπικὰς διαφορὰς, σήμερον ἠνώθησαν πρὸ τοῦ κοινου δι' αὐτοὺς ἐχθροῦ. Ὅλοι αὐτοὶ ἔκαμαν ἐπεχειρίαν, καὶ ἔδωκαν προσωρινῶς τὰς χεῖρας. Κάποιοι ῥητὸν λέγει «Τὸ μῖσος ἐφευρίσκει». Τὸ μῖσος λοιπὸν τοὺς ἤνωσε καὶ ἔτσι αἱ σκέψεις των, οἱ λόγοι των, αἱ μηχανορραφίαι των, αἱ χεῖρες τῶν ἔτεινον εἰς τὸ πῶς νὰ παγιδεύσωσι τὸν Ἰησοῦν.

Δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχωσι τοῦ ποθομένου, ἐνεργούντες μόνοι των, ἂν καὶ ἐπεχειροῦν, εὐκαιρίας διδομένης, ὡς μᾶς πληροφορεῖ ἡ εὐαγγελικὴ ἱστορία, καὶ ἐνόμισαν, οἱ ἀφελεῖς, ὅτι μεταχειριζόμενοι ὅλας των τὰς δυνάμεις, θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπιτύχωσι τοῦ ποθομένου. Δὲν ἐγνώριζον, ὅτι δὲν ἠδύναντο ποτὲ νὰ ἀμαυρώσωσι τὸν βίον τοῦ Θεανθρώπου, Ὅστις ἔλαμπε μεταξὺ τοῦ πλήθους, καὶ ἐνόμισαν, ὅτι δὲν θὰ ἀπέβαινε τοῦτο δύσκολον, ἂν ἤνωνον τὰς δυνάμεις των. Καὶ διὰ τοῦτο συχνότερον ἤρχοντο εἰς λόγους καὶ συζητήσεις μὲ τὸν Κύριον. Ἀπὸ αὐτὰς ὁ μὲν ἐξήρχοντο μειωμένοι καὶ πάντοτε ὁ Κύριος ἠλέγχε τὴν σκληρότητα των. Ἐπεζητήθησαν λοιπὸν συντρόφους καὶ εὐκαιρίαν, καὶ εὗρον τοὺς Ἡρωδιανούς, τοὺς συνδεδεμένους μὲ τὸν αἰσχρὸν βασιλέα καὶ τὸν δολοφόνον τῶν Προφητῶν.

Οἱ Φαρισαῖοι ἐμίσουν τοὺς Ἡρωδιανούς, εἰς τὴν καρδίαν των ἦσαν ὀμόφυλοι ἐλάσσονος ἀξίας, κυριαρχοῦντες τῆς χώρας διὰ τῆς βοήθειας τῶν κατακτητῶν Ῥωμαίων, τοὺς ὁποίους οἱ πρῶτοι ἐμίσουν τρομερά. Εἰς τὸ μῖσός των ὅμως οἱ Φαρισαῖοι ἐλησμόνησαν τὰς διαφορὰς καὶ συνεμάχησαν μετ' αὐτῶν κατὰ τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἤρχισαν τὴν κατάστροφον τοῦ σχεδίου. Σκεπτόμενοι ἀνθρωπίνως ἠλπίζον, ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ διαλύσῃ τοὺς καπνοὺς τῆς ὀμότητος καὶ ὅτι θὰ ἐμπλακῆ εἰς τὰ δίκτυα, διὰ νὰ μὴ ἐλευθερωθῆ πλέον. Τοῦ ἀπηύθυναν λοιπὸν τὴν ἐρώτησιν «Ἐξέστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ;»

Διὰ τῆς ἐρωτήσεως ἀπέβλεπον νὰ παγιδεύσωσι τὸν Χριστὸν εἰς τὰς μεγάλας γραμμάς τῆς διδασκαλίας του, τὸ σχέδιόν των ἦτο νὰ σκολιάσῃ ὁ Χριστὸς εἰς ζήτημα, ἀφορῶν τὴν ἐθνικὴν ζωὴν, ἠθελον νὰ ἀποσπάσωσι ἓνα λόγον του, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ ἐθίγετο ἡ μία ἢ ἡ ἄλλη μερίς. Ἐπεθύμουν νὰ ἀκούσωσι ἀπὸ τὸ στόμα του ὅχι γενικὴν τινα γνώμην, ἀλλὰ προσωπικὴν τοιαύτην, ἣτις θὰ διήγειρεν ὅλον τὸν λαόν. Καὶ πρὸς ἓνα τοιοῦτον σκοπὸν, οὕτω δισεσκευασμένον, συνεφώνησαν, παρὰ τὰς ἄλλας μεταξὺ των ἀντιθέσεις καὶ ἐχθρότητας.

Οἱ Φαρισαῖοι ὀλιγότερον ἢ οἱ Ἡρωδιανοὶ ἐθεώρουν ἀναγκαίαν τὴν καταβολὴν φόρου εἰς τὸν Καίσαρα. Καὶ οἱ μὲν Ἡρωδιανοὶ, διότι ἐγνώριζον ἐαυτοὺς ἐξαρτωμένους ἀπὸ τὴν Ῥώμην, οἱ δὲ Φαρισαῖοι,

διότι ἐθεώρουν φρόνιμον νὰ μὴ ἐρεθίζωσι τοὺς κατακτητὰς διὰ τῆς ἀρνήσεως τῆς καταβολῆς φόρων. Ἡ ἀντιπολίτευσις τοῦ λαοῦ, ἰδίᾳ τῆς ἐλευθέρως μεριδίου ἐναντίον τῆς ὑπὸ τῆς Ῥώμης ἐπιτεθείσης φορολογίας, εἶχε δικαιολογητικὸν λόγον. Ὁ Ἰσραὴλ δηλονότι ἀνεγνώριζε τὸν Θεόν, ὡς τὸν Ὑψιστον αὐτοῦ Κύριον καὶ εἰς Αὐτὸν ἐπλήρωνεν ἐν λατρευτικῇ ἀναγνωρίσει ἓνα φόρον, ὅστις εἰσεφέρετο δι' ἰδίου ἐκκλησιαστικοῦ νομίσματος, καὶ πάντες, καὶ αὐτοὶ οἱ μακρὰν οἰκοῦντες, ἀπέστελλον τὸν φόρον αὐτόν.

Ἄλλ' ὅταν ὁ Καίσαρ ἀπήτησε κεφαλικὸν φόρον, ὁ λαὸς ἐξηγγρώθη, διότι ὁ Καίσαρ εἶχεν ἰδιοποιηθῆ δικαίωμα ἀνήκοντα μόνον τῷ Θεῷ, δι' ὃν λόγον ὁ λαὸς ἐξηγγέρθη. Ἐπλήρωνε βέβαια τὸν φόρον, ἀλλὰ πάντοτε μὲ ὀργὴν καὶ ἀποστροφὴν κατὰ τοῦ ἐπιδρομέως. Οἱ ὑποκριταὶ ὅμως Φαρισαῖοι κατέβαλλον τὸν φόρον καὶ ἐφαίνοντο μάλιστα φροντίζοντες διὰ τὴν εἰσφορὰν. Ἀπὸ τοῦ ἀσφαλοῦς λοιπὸν ἀπηύθυναν τὴν κακότερον ἐρώτησιν, ὄντες ἐν ἀσφαλείᾳ πάντοτε, οἰαδήποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀπάντησις αὐτοῦ. Καὶ μία ὄχι εὐφυῆς ἀπάντησις θὰ ἐξεμηδένιζε κατ' αὐτοὺς τὸν Διδάσκαλον. Δυστὴν θάτερον λοιπὸν ἐσκέπτοντο οἱ Φαρισαῖοι, ὁ Ἰησοῦς θὰ συνετάσσετο ἢ μὲ τὴν μερίδα τῶν μισητῶν Ῥωμαίων ἢ τὴν τῶν Φαρισαίων, καὶ τότε ἢ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη τοῦ λαοῦ θὰ ἔπαυε, ἢ δεύτερον θὰ συνετάσσετο μὲ τὴν ἐλευθέρην μερίδα, ὅποτε θὰ ἐκινεῖτο ἐναντίον του ἡ ρωμαϊκὴ δύναμις. Καὶ οὕτω κατὰ τὴν δίκην θὰ διευτυποῦτο ἡ κατηγορία, ὅτι ἀπαγορεύει εἰς τὸν λαὸν νὰ δίδῃ τοὺς φόρους. Ἐτσι πρόκειται περὶ μιᾶς ἀπλῆς ἐρωτήσεως διὰ τὴν καταβολὴν ἢ μὴ ἐνὸς φόρου, ἀλλὰ ταυτοχρόνως πρόκειται περὶ σπουδαιότητος διὰ τὸν Ἰουδαῖον ζητήματος, συνδεδεμένου μὲ τὴν θρησκείαν του, διότι αὐτὸς μόνον εἰς τὸν Θεὸν πληρώνει φόρον, καὶ θὰ ἐπεθύμει νὰ ἀπορρίψῃ πάντα ἄλλον, ὡς μὴ συμβιβαστόν μὲ τὸ θεῖον δίκαιον. Οἱ Φαρισαῖοι ὅμως, πρακτικῶς καὶ ὑπόουλως σκεπτόμενοι, ἐπλήρωνον τοὺς φόρους.

Οὕτω ἀπευθύνεται ἡ ἐρώτησις. Ἄλλ' ὁ Σωτὴρ διὰ τῆς ἀπαντήσεώς του ἀφοπλίζει αὐτούς. Ἐκείνοι τὸν ἠρώτησαν «Ἐξέστι;» Διὰ τὴν ἐρώτησιν; Ἀφ' οὗ αὐτοὶ ἀπὸ μακροῦ συνεφώνησαν εἰς τὴν πραγματικὴν κατάστασιν, καὶ ὄχι μόνον ἐπλήρωνον, ἀλλὰ καὶ ἐφρόντιζον, ὥστε ὁ λαὸς νὰ πληρώσῃ αὐτούς, καὶ τοῦτο λόγῳ τῶν συμφερόντων των; Κρίνοντες ἀπὸ τὰς ἰδίας των πράξεις καὶ παραλείψεις, ἐνόμισαν ὅτι θὰ ἠδύναντο εὐχερῶς νὰ παγιδεύσωσι τὸν Χριστόν. Ὅταν δὲ ὁ Χριστὸς τοὺς εἶπε νὰ τῷ ἐπιδείξωσι τὸ νόμισμα, αὐτοὶ εἶχον μαζί των ρωμαϊκὰ τοιαῦτα, καὶ εὐθὺς ἐπέδειξαν τὸ ζητηθέν. Τότε ἐρωτᾷ αὐτούς «Τίνος ἢ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;» Ἀπαντοῦν: «Εἶναι τοῦ Καίσαρος». Καὶ ἀμέσως λαμβάνουν τὴν καταστρεπτικὴν ἀπάντησιν, ἢ ὁποία τοὺς κατεκεράυνωσε. Οἱ Φαρισαῖοι ἐπεθύμουν νὰ εἶχον ἀπάντησιν καταφατικὴν, διότι τοῦτο θὰ ἐσήμαινεν ἐκθρόνισιν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸ Σινᾶ.

Ὅταν λοιπὸν ἐπέδειξαν τὸ νόμισμα καὶ εἶπον, ὅτι ἡ εἰκὼν καὶ ἡ ἐπιγραφή εἶναι τοῦ Καίσαρος, ἔλαβον τὴν ἐξῆς μικρὰν ἀπάντησιν: «Λοιπὸν ἀπόδοτε τὰ τοῦ

Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ». Καὶ τώρα ἐπέρχεται τὸ μὴ ἀναμενόμενον ὑπ' αὐτῶν. Ἐπεξήτουν νὰ καταστήσουν τὸν Χριστὸν μισητὸν ἔναντι τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ἔπεσον αὐτοὶ μέσα εἰς τὴν παγίδα, τὴν ὁποίαν ἔστησαν. Καὶ ἔτσι εὐρίσκονται αὐτοὶ πλέον ἀπέναντι τοῦ λαοῦ, ὡς οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἰδέας, ὅτι πρέπει νὰ καταβάλλωνται οἱ φόροι εἰς τὸν Καίσαρα, ἐνῶ αὐτοὶ ἐπεδίωκον νὰ λάβουν ἕνα λόγον τοῦ Χριστοῦ κατὰ τοῦ Καίσαρος, διὰ νὰ τὸν ἔχουν ὡς βάσιν κατηγορίας ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν κατοχῆς. Ἡ ἐρώτησις των εὔρε' τὴν ἀπάντησιν. Εἶναι συμβουλή τοῦ Κυρίου νὰ καταβάλλουν τοὺς φόρους τοῦ Ναοῦ, ὅπως καὶ τοὺς ἄλλους τοιοῦτους.

Τὸ Εὐαγγέλιον κλείει τὴν ἱστορίαν αὐτὴν μὲ τὰς λέξεις, ὅτι, ὅταν ἤκουσαν αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν, ἐθαύμασαν. Τὸν ἀφήκαν καὶ ἔφυγον. Δὲν ἐνόησαν τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ. Ἐνικήθησαν καὶ δὴ δημοσίως. Καὶ διὰ τοῦτο ἔτριζον τοὺς ὀδόντας των ἐκ μίσους. Θὰ ἐπεχείρουν, λόγῳ τοῦ μίσους, νὰ συγκρίνουν τὸν ἀνθρώπινον νοῦν μὲ τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὸ Εὐαγγέλιον λέγει, ὅτι ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ Τὸν ἐρωτήσῃ πλέον. Πάντοτε ἤστραπτε λομπρὸν τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, καὶ πάντοτε ἐσκοτεινίαιε τὸ σκότος τῆς ὁμότητος καὶ κακίας. Δὲν ἔμεινε τίποτε ἄλλο εἰς τὴν κακίαν αὐτὴν παρὰ νὰ κατάρθωνε νὰ σβύσῃ ἀπὸ τὴν μνήμην τῶν ἀνθρώπων δι' ἑνὸς φρικτοῦ θανάτου τὸν Μέγαν Σωτῆρα, τὸ φῶς καὶ τὴν ἀλήθειαν. Μάταιος κόπος ὅμως. Διότι διὰ τοῦ Σταυροῦ ὁ Κύριος εἴλκυσε πάντας πρὸς ἑαυτόν. Ὁ Ἐσταυρωμένος εἶναι ὁ Νικητής.

Καὶ ἡμεῖς ὡς ἐρευνήσωμεν μὲ ζῆλον τὰς Γραφὰς καὶ ὡς χαίρομεν εὐλικρινά, ἀντικυρζόντες τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, ἥπερ διαλύει καὶ ἐκμηδενίζει πᾶν σχέδιον τῆς κακίας καὶ τῆς ἁμαρτίας. Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Αὐτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, Φῶς ἐκ Φωτός, Θεὸς ἀληθινὸς ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, ἡ ζωὴ, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ὁδός, ἡ ὁδηγοῦσα εἰς τὴν αἰώνιον ἐν τῷ Θεῷ ζωὴν.

† Ὁ Λαρίσης ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ δόξαν τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος διὰ μέσου τῶν αἰώνων

Εὐγνωμονοῦσα ἡ ἑλληνικὴ χριστιανικὴ Ἐκκλησία πρὸς τὸ ἡμέτερον ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς ἀθανάτου ἑλληνικῆς του γλώσσης, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης ἐγένετο ὁ φορεὺς τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ χάριτος εἰς σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ σημαία αὐτῆς ἐστητή ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ τῶν Καيسάρων καὶ διὰ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων ἀνεγνωρίσθη ὡς θρησκεία ἐπίσημος, ὑπερήσπισε καὶ διέσωσε τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἀπὸ διαφόρους βαρβάρους ἐπιδρομῆς. Ἡ Πολιοῦχος τοῦ Βυζαντίου Θεοτόκος Μαρία συνέδεσε τὸ ὄνομά της μὲ τὸν χριστιανικὸν λαὸν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους τόσο, ὥστε ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν

ἐκ μέρους τῶν Περσῶν καὶ τῶν Ἀβάρων κίνδυνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν πολυαρίθμων βαρβαρικῶν δυνάμεων, κατόπιν τῶν θερμῶν ἰκσειῶν, παρακλήσεων καὶ λιτανειῶν πρὸς Αὐτὴν ἐκ μέρους τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, προεξάρχοντος τοῦ Πατριάρχου Σεργίου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἑλληνοῦ λαοῦ, οἵτινες ἔψαλλον ἐν τῷ ἐν Βλαχέρναις ἱερῷ ναῷ τῆς Θεοτόκου ὀρθοστάδην τὸν Ἀκάθιστον ὕμνον πρὸς τὴν ὑπέρμαχον ταύτην τοῦ γένους ἡμῶν στρατηγὸν δι' ὅλης τῆς νυκτός, εὐγνωμοσύνης καὶ τιμῆς ἕνεκεν πρὸς Αὐτὴν.

Καὶ κατόπιν, ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Παγωνάτου καὶ λοιπῶν ἄλλων αὐτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ Ἐκκλησία θεία δυνάμει καὶ τῇ πανσθενεῖ βοήθειά τῆς ὑπερμάχου στρατηγοῦ, τῆς Θεοτόκου Μαρίας, διέσωσε τὸ ἡμέτερον ἔθνος. Ἦλθε μετὰ ταῦτα ἡ ἀποφράς τοῦ 1453 ἡμέρα, καθ' ἣν ἐκυριεύθη ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Κατακτητοῦ ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ ὑπεδουλώθη τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος εἰς τοὺς Τούρκους. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ Ἐκκλησία διεφύλαξε διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἀλώβητον οὐ μόνον τῶν χριστιανῶν τὴν πίστιν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀθάνατα ἐθνικὰ καὶ οἰκογενειακὰ ἰδανικά, τὴν γλῶσσαν, τὰ ἔθιμα καὶ ὅ,τι εὐγενὲς καὶ ὠραῖον ἐκληροδοτήθη ἐκ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ Βυζαντινῶν προγόνων εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν.

Καὶ διὰ τοῦτο οἱ Ἕλληνες, ὑπόδουλοι ὄντες, ἀν καὶ ἀπόλεσαν τὰ ἐδάφη καὶ τὴν πατρίδα αὐτῶν, δὲν ἔχασαν ὅμως τὸν ἐθνισμόν των, τὴν θρησκείαν των, τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἀθάνατα καὶ ἱερὰ αὐτῶν ἰδανικά, διότι ἡ ἑλληνικὴ χριστιανικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ τὴν κραταιὰν σκέπην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, θεωρουμένου ὡς ἐθνάρχου τῶν ἑλλήνων, ὑπερήσπισε καὶ διεφύλαττε καθ' ὅλας τὰς δυσχειμέρους περιστάσεις τοῦ γένους ἡμῶν τὰ ἀθάνατα καὶ ἱερὰ ἰδανικά τοῦ ἔθνους ἡμῶν ἀπαραχάρακτα καὶ ἀσινῆ διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Οἱ πλείονες δὲ τῶν Ἑλλήνων εὐρίσκοντο ἀπὸ ἐπόψεως πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἀνωτεροῦ τῶν κατακτητῶν καὶ διὰ τοῦτο κατελάμβανον καὶ τὰς ὑψηλοτέρας καὶ σημαντικωτέρας θέσεις καὶ ἀξιώματα εἰς τὸ κυρίαρχον ὀθωμανικὸν κράτος.

Καὶ καθὼς καὶ πρότερον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ὑποδουλωμένον εἰς τοὺς Ρωμαίους, οὐ μόνον διεφύλαξε τὴν ὄντοτήτά του, τὸν ἐθνισμόν καὶ τὰ ἰδανικά του, ἀλλὰ κατέκτησε καὶ αὐτοὺς τοὺς κατακτητὰς του καὶ ἀπερρόφησε πρὸς ἑαυτὸ τὸν ρωμαϊκὸν λαόν, μεταδῶσαν εἰς αὐτὸν τὸν πολιτισμόν, τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας· οὕτω καὶ τώρα, ὑποδουλωμένον ὄν ὑπὸ τοὺς Τούρκους, κατάρθωσεν οὐ μόνον νὰ διατηρήσῃ τὰ ἱερὰ του ἰδανικά, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταδώσῃ τὰ φῶτα, τὴν ζωτικότητα καὶ τὴν δημιουργικότητα του καὶ εἰς τοὺς κατακτητὰς καὶ ἄλλους τῆς Δύσεως λαούς· διότι εἶναι ἴδιον γνώρισμα χαρακτηριστικὸν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς νὰ κατακτᾷ διὰ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ πολιτισμοῦ της πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς καὶ αὐτοὺς τοὺς κατακτητὰς καὶ κάθε ἄλλον λαόν· καθ' ὅσον ἡ θεία Πρόνοια ἔχει προορίσει τὸ ἡμέτερον ἑλληνικὸν χριστιανικὸν ἔθνος ὡς πρωτοπόρον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἐλευθερίας, ὡς φωτοβόλον

ἐστὶν τῆς ἐπιστήμης, τῶν φώτων καὶ τῶν τεχνῶν.

Ὁ ὀρθόδοξος ἑλληνικὸς κλῆρος μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Κων/πόλεως, παραλαβὼν ὅ,τι χειρόγραφον ὑπῆρχε, τὰ συγγράμματα τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τὰ βιβλία καὶ τοὺς κώδικας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων, διεφύλαξεν αὐτὰ ὡς πολύτιμον τοῦ ἔθνους θησαυρὸν καὶ μετέδιδεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν διὰ τῶν ἱερῶν καὶ μοναχῶν τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας.

Οἱ Ἕλληνες ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ εἴτε εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, εἴτε εἰς τὰς ἰ. μονάς, εἴτε εἰς τοὺς νάρθηκας τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπαίδευον τὴν ἑλληνικὴν νεότητα, διδάσκοντες ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, τὴν Ὀκτώηχον, τὸ Ψαλτήριον καὶ λοιπὰ θρησκευτικὰ καὶ ἑλληνικὰ μαθήματα, καθὼς καὶ ἀριθμητικὴν. Οἱ παῖδες πολλάκις ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν τὸ πρόγευμά των καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν μαθημάτων προσήχοντο. Μορφούμενοι δὲ καταλλήλως εἰς τὰ κοινὰ σχολεῖα, ἐλάμβανον δωρεὰν τὰς ἀναγκασιτάτας γνώσεις, γινόμενοι καλοὶ χριστιανοὶ καὶ τίμιοι πολῖται. Καὶ οὐ μόνον ὁ κατώτερος ἱερὸς ἑλληνικὸς Κλῆρος ἔπραττε τοῦτο εὐχαρίστως, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἀνώτεροι κληρικοὶ Ἱεράρχαι καὶ Πατριάρχαι, ὡς ὁ Πατριάρχης τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου Μελέτιος ὁ Πηγᾶς, ὅστις εἶχε μετασηματίσει τὸν Θρόνον εἰς Σχολεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδίδασκεν αὐτὸς ὁ Πατριάρχης πάντας τοὺς προσερχομένους Ἑλληνας μαθητάς. Ὁ ἑλληνικὸς Ὀρθόδοξος Κλῆρος διὰ τῆς μεταδόσεως τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας ἐφρόντιζε νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς ἑλληνας μαθητάς τὸν ἐνθουσιασμόν καὶ νὰ τοὺς ἔχη προσηλωμένους πάντοτε εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ θρησκευτικὰ ἰδανικά, οὕτως ὥστε μίαν ἡμέραν οὗτοι νὰ εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἀποτιναξῶσι τὸν βαρὺν τῆς δουλείας ζυγόν.

Εἰς τὴν ἐν Ἰωαννίνοις Σχολήν, ἰδρυθεῖσαν κατὰ τὰ τέλη τῆς 17 ἑκατονταετηρίδος, ἐδίδασκεν ὁ Ἱερομόναχος Βησσαρίων Μακροῆς ἐν δὲ τῇ κατὰ τὸ 1760 συσταθείσῃ ἐν Σμύρνῃ Σχολῇ ἐδίδασκεν ὁ Ἰθακήσιος Μοναχὸς Ἱεροθέος. Καὶ ἐν τῇ κατὰ τὸ 1764 συσταθείσῃ ἐν Δημητσάνῃ τοιαύτῃ πρῶτοι ἐδίδασκαν οἱ ἰδρυταὶ αὐτῆς κληρικοὶ Γεράσιμος Γούνας, Ἀγάπιος Λεονάρδου καὶ Ἀγάπιος Ἀντωνόπουλος.

Εἰς τὴν παλαιὰν Σχολὴν τῆς Πάτμου τὸ 1730 πρῶτοι ἐδίδασκαν ὁ Ἱερομόναχος Γεράσιμος ὁ Κρής, ὁ μαθητὴς του Μακάριος καὶ μετ' αὐτὸν Δανιὴλ ὁ Καραμούλος. Ὡς αἱ Σχολαὶ αὐταὶ, οὕτω καὶ ἡ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολὴ ἐν Κων/πόλει, αἱ Σχολαὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, τοῦ Ἀντωνίου Βυζαντίου, τοῦ Δημητρίου Μουρούζη, ἡ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει τοῦ Ἁθῶ ἰδρυθεῖσα τὸ 1775 ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ βου Ἑλληνικὴ Σχολή, ἡ ἐν Ἀθήναις ἰδρυθεῖσα τὸ 1750 Σχολὴ τοῦ Ἰωάννου Ντέκα καὶ λοιπαὶ τοιαῦτα προελείαναν τὸ ἔδαφος διὰ τὴν ἐξόρμησιν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους πρὸς ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τουρκικῆς δουλείας.

Ἐκ τῶν χιλίων πεντακοσίων ἀνδρῶν, ἀκμασάντων ἢ διαπρεψάντων ἐν τοῖς γράμμασιν ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἰδρυσάντων ἑλληνικὰς σχολὰς μέχρι τῶν τελευταίων χρόνων, οἱ χίλιοι καὶ πλείονες ἀκόμη ἦσαν κληρικοὶ, καταναλώσαντες ἅπαντα

τὸν βίον των, συγγράφοντες καὶ διδάσκοντες τὸ ἔθνος δωρεάν, καίπερ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν πενίᾳ διατελοῦντες. Ἀλλὰ καὶ τὰ Κυριακοδρόμια τοῦ ἀειμνήστου Θεοτόκη, γεγραμμένα εἰς καθαρὸν καὶ γλαφυρότατον ὕφος, αἱ μελίρροτοι τοῦ ἀοιδίμου Ἐκκλησιαστικοῦ ῥήτορος Μηνιάτη ὁμίλια, αἱ ὑψηλαὶ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως καὶ ἄλλων Ἑλλήνων Ὀρθοδόξων κληρικῶν διδασκαλίαι καὶ συγγραφαὶ εἶναι πολύτιμα καὶ αἰώνια μνημεῖα περὶ τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας καὶ τῆς διαδόσεως τῆς ἑλληνικῆς καὶ χριστιανικῆς παιδείας. Διὰ τοῦτο ὁ ὀρθόδοξος ἑλληνικὸς Κλῆρος ἔχει μέγιστα καὶ ἀναφαίρετα δικαιώματα, καθ' ὅσον περισσότερον παντὸς ἄλλου συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀναγέννησιν καὶ ἀπελευθέρωσιν τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος καὶ πρῶτος πάντων ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν ὀπαδῶν τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας ἠγωνίσθη καὶ ἐμαρτύρησεν ὑπὲρ αὐτῆς, καταστάς ἡ κυριωτέρα δύναμις τῆς ἀντιστάσεως ἐναντίον τῶν πολεμίων τῆς ἡμετέρας φυλῆς.

Κυρίλλος ὁ Λούκαρις, Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, γεννηθεὶς τὸ 1572 καὶ πεντάκις πατριαρχεύσας λόγῳ τῶν δεινῶν τότε περιστάσεων, σοφὸς καὶ ζηλωτὴς ἀνὴρ, συνέστησε πρῶτος ἑλληνικὸν τυπογραφεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει, διέδωκε τὰ ἑλληνικὰ καὶ χριστιανικὰ γράμματα, περιέθαψε πάντα τὰ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα, διὰ τὴν ὑπερβολικὴν δὲ πίστιν πρὸς τὰ ἰδανικά τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος του καὶ τὴν ἐν γένει ἔθνηκὴν του δρᾶσιν, θεωρηθεὶς ὑποπτος ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, ἐστραγγαλίσθη, ριφθεὶς μετὰ ταῦτα εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ γένους ἡμῶν.

Παρθένιος ὁ Β', Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης 1647 ἐφονεύθη, ριφθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, μεταβαίνων εἰς ἔξορίαν, κατόπιν συκοφαντίας, ὅτι διετῆρε δήθεν μυστικὴν ἀλληλογραφίαν μετὰ τῆς Ρωσίας. Γαβριὴλ ὁ Β', Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης 1657 ἐπίσης ἐξορίσθη εἰς Προῦσσαν.

Ὁ Γαβριὴλ Μητροπολίτης Βελεγράδων, ἕτερον θῦμα, μεταβὰς εἰς Ρωσίαν πρὸς συλλογὴν ἐράνων, κατέστη καὶ οὗτος ὑποπτος καὶ διὰ τοῦτο ἀπηγγονίσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων.

Μελέτιος ὁ ἀπὸ Λαρίσης, Πατριάρχης 1768, ἀνὴρ κάτοχος μεγάλης παιδείας καὶ ὑπὸ πολλῶν πεπρωτισμένων ἀρετῶν, ἐρρίφθη εἰς τὸν φούρνον μετὰ τοῦ Μεγάλου Οἰκονόμου καὶ τοῦ Ἀρχιδιακόνου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κυρίλλου. Ὁ Χαλκηδόνης Ἀγαθάγγελος 1820 ἐρρίφθη εἰς τὰς φυλακὰς καὶ ἐβασανίσθη.

Ὁ Ἰωαννίνων Βενέδικτος προὔτιμησε νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του παρὰ νὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς ἐπισκοπῆς του, ἂν καὶ ἠδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο, εἰπὼν, ὅτι «εἶναι ἄτιμον εἰς αὐτὸν νὰ ἄραπετεύσῃ, ἐπικίνδυνον δὲ τοῦτο εἰς τὸ ποιμνίον του».

Κυρίλλος ὁ Ζ', ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, σοφώτατος ἀνὴρ, ἐκδώσας διάφορα ἐπιστημονικὰ συγγράμματα καὶ ὑποστηρίξας τὴν Μεγάλην τοῦ Γένους Σχολὴν ἐν Κων/πόλει, ὑπέστη τὸν δι' ἀπαγγονισμοῦ θάνατον, καθὼς καὶ ὁ Ἀδριανουπόλεως Δαυρόθεος Πρώτος.

(Ἐπεται τὸ τέλος) † Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΤΙ ΕΙΝΕ ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΖΩΝΤΑΣ

Λόγος εἰς μνήμην τῶν νεκρῶν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάμου Εἰρηναίου, ἐκφωνηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπιμνημόσυνον ἐν τῷ πρώτῳ νεκροταφείῳ Ἀθηνῶν τελετὴν τῆ 12 Μαρτίου 1949.

«*Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο, ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν*»

(Κορ. Α., 15, 20—22).

Ἀγαπητοὶ Χριστιανοί,

Μὲ μίαν εὐλαβῆ συγκίνησιν τελοῦμεν σήμερον τὰ ἱερὰ μνημόσυνα τῶν νεκρῶν μας, τῶν ἡγαπημένων προσώπων, μὲ τὰ ὁποῖα εἴμεθα τόσο βαθειὰ συνδεδεμένοι καὶ τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἓνα κομμάτι τῆς ψυχῆς μας. Οἱ πρόγονοι, οἱ νεκροὶ εἶναι ἀντικείμενα λατρείας εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς. Ἡ ζωὴ δὲν εἶναι ζωὴ ἀτόμων, δὲν εἶναι ὅμως καὶ μόνον ζωὴ γένους, «ράτσας». Ἡ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ ἔχει ἀξίαν ὡς πνεῦμα, ὡς ἐλευθερία, ἐλευθερία, ποὺ εἶναι δημιουργὸς δύναμις, ποὺ γίνεται ἀγὼν καὶ μόχθος καὶ νίκη, ποὺ ἐκδηλώνεται ὡς δικαιοσύνη, καὶ πρὸ παντὸς ὡς ἀγάπη, ὡς θυσία τοῦ ἐνὸς χάριν τῶν ἄλλων. Μᾶς συγκινεῖ ἡ ἀνάμνησις τῶν νεκρῶν, διότι τοὺς νοιώθουμε ὡς πρόσωπα, ὄχι ὡς ἀπλᾶς βιολογικὰς μονάδας, ποὺ πέρασαν ἀπὸ τὴν ζωὴν, τοὺς αἰσθανόμεθα ὡς πρᾶσιμότητος, ποὺ μᾶς ἡγάγησαν, ποὺ ἡγωνίσθησαν, ποὺ ἐμόχθησαν χάριν ἡμῶν, ποὺ ἐνίκησαν καὶ ἀνεδείχθησαν εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς ζωῆς των, ποὺ μᾶς ἐκκληροδότησαν τὰς δημιουργίας των, τὸ ὄνομά των, τὰ κεφάλαιά των, τὰ ἠθικὰ καὶ τὰ ὕλικά.

Οἱ νεκροὶ μας ζοῦν μέσα στὸ βάθος τῆς ψυχῆς μας. Τὸ αἷμα των κυκλοφορεῖ μέσα στὸ αἷμά μας καὶ ἡ ἱερά των ψυχολογία κυριαρχεῖ μέσα στὴν ψυχὴν μας. Οἱ παλμοὶ των καὶ οἱ λαχτᾶρες των γιὰ μᾶς, τὰ τέκνα των, τοὺς συζύγους, τοὺς ἀδελφούς, τοὺς ὁμοθρήσκους καὶ τοὺς ὁμοεθνεῖς ἔχουν φυτεύθῃ εἰς τὴν καρδίαν μας. Οἱ νεκροὶ εἶναι ἐκείνοι, ποὺ μᾶς διευθύνουν εἰς τὴν ζωὴν.

Τὸ νόημα τοῦ ἔθνους, ἡ ἔννοια τῶν θεσμῶν, ποὺ ἐγείρονται μέσα μας ὡς κανόνες τῆς ζωῆς, δίδονται ἀπὸ τοὺς νεκρούς. Τὸ σχῆμα τῆς ψυχῆς μας, ἡ διανόησίς μας, οἱ προσανατολισμοὶ μας, ἡ πίστις μας πρὸς ὠρισμένα ἰδανικά, οἱ ἀγῶνές μας διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐθνικῶν πόθων μας, διὰ τὴν διάσωσιν τῆς ἐλευθερίας μας, τοῦ πολιτισμοῦ μας, ἡ ἐθνικὴ μας ὑπερηφάνεια, εἶναι κληρονομία ἱερὰ, ποὺ μᾶς τὰς μετέδωσαν οἱ ἀγαπημένοι μας νεκροί. Ἡ Ἐκκλησία μας, ἡ Ἑλλάδα μας, δὲν δύνανται νὰ νοηθοῦν χωρὶς τοὺς νεκρούς μας. Οἱ νεκροὶ εἶναι τὸ ἐνδοξὸν παρελθόν καὶ τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον τοῦ ἔθνους. Ἐκεῖνοι καθορίζουν κατὰ τὸ πλεῖστον τὸ παρόν μας. Ἐκεῖνοι μᾶς πτερώνουν τὴν φαντασίαν μας καὶ τὰς ἐλπίδας μας καὶ μᾶς διεγείρουν εἰς ἀμίλλαν, εἰς δημιουργίας πνευματικὰς, εἰς ἔργα πάσης ἄλλης μορφῆς.

Ὅσας δυνατότητας ἐγκλείομεν μέσα στὴν ψυχὴ μας, ὅσας ἰκανότητας πρὸς πᾶσαν δημιουργίαν, ὅσας

λεπτὰς διαθέσεις, πρὸς εὐκόλον ἀναπροσαρμογὴν τῆς ζωῆς μας εἰς τὰς μεταβαλλομένας ἐξωτερικὰς συνθήκας καὶ δυσκόλους περιστάσεις, ὅσας ἐμπειρίας εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς ζωῆς ἔχομεν συσσωρευμένας εἰς τὰ ὑποσυνειδητὰ μας, εἰς τὸ πνευματικὸν μας βάθος, ὅλα αὐτὰ ἔχουν μεταδοθῆ ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν νεκρῶν μας, ἀπὸ τὴν σοφίαν των, ἀπὸ τὸν πολιτισμὸν των. Βαρύνουν οἱ αἰῶνες μέσα μας, βαρύνει ἡ ἐνδοξὸς ἱστορία τοῦ ἔθνους μας, ἡ ὁποία ὄχι ὡς ἰδέα, ἀλλ' ὡς ζωὴ, ὡς χρέος, ὡς εὐθύνη, ὡς ἀγὼν, ὡς μορφὴ διοικήσεως, ὡς σταυρὸς, ὡς πνευματικὴ δημιουργία, ὡς νίκη καὶ φῶς καὶ δόξα, μεταδίδονται διὰ μέσου ἀλληπαλλήλων γενεῶν διὰ τῶν τιμῶν νεκρῶν μας μέχρις ἡμῶν.

Ἐὰν ἡμεῖς οἱ ἐπιζῶντες ἱστάμεθα εἰς μίαν γραμμὴν ἀνωτέραν τῆς ζωῆς, ἔὰν εἴμεθα ἓνας ἐκλεκτὸς λαός, ὑπερήφανος, ἡρωϊκός, ἀκατάβλητος, ἀήττητος, δημιουργικὸς, τοῦτο προέρχεται ἀπὸ ἓνα πνεῦμα, ποὺ ζῆ μέσα μας ὡς πύκνωσις ἱερῶν αἰσθημάτων τῶν νεκρῶν. Ἐνας λαός, ποὺ δὲν σέβεται τοὺς νεκρούς του, δὲν ἔχει πνευματικὸν βάθος. Δὲν αἰσθάνεται τὴν ἱστορικὴν του εὐθύνην. Δὲν δύναται νὰ ὑψωθῆ ὑπεράνω τῶν νόμων τῆς ἀναγκαιότητος, συντρίβεται εἰς τὴν πρώτην ἀκάθεκτον ὀρμὴν τῶν ἐναντίων δυνάμεων. Ἡ ἐλευθερία τῶν λαῶν δὲν εἶναι ἀφηρημένη μόνον ἔννοια, δὲν εἶναι μόνον ἔκφρασις νομικῆ, δὲν εἶναι μόνον δικαίωμα καὶ χρέος τοῦ πολίτου, ἀλλὰ εἶναι μία βαθύτερα πνευματικὴ πνοή, ποὺ ἐκφράζει τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν, ποὺ κλείει μέσα της ὅλην τὴν ἱστορικὴν προσωπικότητα ἐνὸς λαοῦ, ποὺ γίνεται ἐστία, ἀπὸ τὴν ὁποίαν φλογίζεται ἡ ἀξιοπρέπεια, ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ ἀνδρεία τοῦ ἔθνους. Αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν ἐμβαθύνει ἡ ἐνδοξὸς ἱστορικὴ σταδιοδρομία τῶν λαῶν. Αἱ γενεαὶ τῶν νεκρῶν, ποὺ χάνονται ἀπὸ τὴν καθημερινὴν ζωὴν, δὲν σβύνουν, ἀλλὰ ζοῦν εἰς τὰ βάθη μας, ὡς πηγὰι ἐμπνεύσεως καὶ πίστεως, ὡς πνεῦμα ἡρωϊσμοῦ καὶ νίκης καὶ καταφρονήσεως τοῦ θανάτου, χάριν τῶν ἀγιωτέρων σκοπῶν τῆς ζωῆς.

Ἡ προσήλωσις εἰς τὸ παρελθόν, ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς νεκρούς δὲν εἶναι ἐνδείξεις κατωτερότητος ἐνὸς ζωντανοῦ λαοῦ, ὅπως πιστεῖται ἡ ὕλοφρονοῦσα φιλοσοφία. Ὁ λαός εἶναι μεγάλος, ὅταν ζῆ ὅλον τὸ δημιουργικὸν πνεῦμα τῶν περασμένων γενεῶν καὶ, ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὸ φωτεινὸν παράδειγμα τῶν νεκρῶν του, χαράσσει δρόμους νέους, δημιουργεῖ νέας φωτεινότερας καὶ ὑψηλοτέρας μορφὰς πολιτισμοῦ. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ θεία μορφὴ, εἶναι ἡ θεανδρικὴ φυσιογνωμία, ποὺ ἐθεμελιώθη μέσα στὴν ἱστορίαν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ κύρος Του εἶναι καὶ θὰ παραμένῃ αἰώνιον. Ἐκεῖνον ἡ ζωὴ εἶναι Σταυρὸς καὶ Νίκη καὶ Ἀνάστασις καὶ ἐξαρχαθῆ ὡς πνευματικὴ πορεία τῆς ἱστορίας. Ἐπάνω στὰ διδάγματα καὶ στοὺς σταυρούς τοῦ Χριστοῦ ἐστηρίχθησαν αἱ γενεαὶ τῶν νεκρῶν μας. Διὰ τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἀκολουθοῦν τὴν φωνὴν των, διεξάγει μὲ ἀνδρείαν τοὺς ἀγῶνάς του, πραγματοποιεῖ μεγάλας δημιουργίας εἰς τὴν ζωὴν καὶ γίνεται φῶς τοῦ κόσμου.

Μία λάμψις τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ ὑπῆρξεν ἡ Βυζαντινὴ Βασιλεία μὲ τοὺς ἐνδόξους αὐτοκράτοράς της, μὲ τοὺς μεγάλους στρατηγούς της, τοὺς μεγάλους σοφοὺς καὶ νομοθέτας της, μὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς λογοτέχνας καὶ καλλιτέχνας της, μὲ τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς της, τοὺς θαυμαστοὺς ναοὺς της καὶ τὰ φιλανθρωπικὰ ἰδρυμάτά της. Αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας του, ὡς βασιλικὸς θεσμὸς, ὡς ῥυθμὸς ἀρχοντικῆς ζωῆς καὶ ἀριστοκρατικῆς διανοήσεως, διεβίβασθη καὶ μετεδόθη ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν καὶ ζῆ ὡς ἱερὰ παραδοσις μέσα στὴν ψυχὴ μας.

Διὰ νὰ σωθῆ τὸ πνεῦμα τῶν νεκρῶν, τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων, τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἡρώων, διὰ νὰ μὴ προδοθῆ τὸ ἱστορικὸν μεγαλεῖον καὶ ἡ δόξα τοῦ ἔθνους, ἡ ἑλευθερία καὶ ὁ χριστιανικὸς πολιτισμὸς, μάχεται τὸ ἔθνος, μάχεται ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, ποὺ εἶπεν «ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» (Ἰω. 11, 25), ἀγωνίζεται διὰ νὰ μὴ σβύσῃ ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστόν, ἡ πίστις εἰς τὴν ἀνάστασιν, στὴν ἀθανασία, στὴν αἰωνιότητα. Πιστεύομεν ὅλοι, ὅπως ἐπίστευσαν οἱ νεκροί, ὅτι μὲ τὸν Θεὸν τῆς ἱστορίας μας, ποὺ εἶναι Θεὸς ἀναστάσεως καὶ δόξης θὰ συναποθάνωμεν μὲ Ἐκεῖνον, ἀλλὰ διὰ νὰ συναναστηθῶμεν, διὰ νὰ συνδοξασθῶμεν ὅλοι, ὁμοῦ εἰς μίαν καινὴν βασιλείαν, ὅποτε θὰ πραγματοποιῆ τὸ μέγαλον διάγγελμα τοῦ Συμβόλου τῆς ἁγίας ἡμῶν Πίστεως, θὰ πραγματοποιηθῆ ἡ προσδοκία τῆς ἀναστάσεως τῶν κεκοιμημένων καὶ θὰ ἐπιλάμψῃ ἡ ζωὴ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὠραιότητος τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.

Αἰωνία ἄς εἶναι ἡ μνήμη τῶν ἡγαπημένων μας νεκρῶν. Ὁ Κύριος ἄς ἀναπαύσῃ εἰς τὰς σκηνάς τῶν δικαίων τὰς ψυχὰς τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένων αὐτοκρατόρων, βασιλέων, πατριαρχῶν, ἀρχιερέων, ἱερέων, μοναχῶν καὶ λαϊκῶν, τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ἡρώων ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν θυσιασθέντων ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς πεφιλημένης Ἑλλάδος, καὶ ἄς ἀναδείξῃ τὴν μνήμην τῶν ἀγῆρων καὶ αἰωνίαν.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΕΑΣ ΚΑΙ ΚΥΘΟΥ

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΡΟΥΣΟΣ

(1797—1842)

Β'

Ὁ Νικόδημος, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνέλαβε τὴν διαποίμανσιν τῆς μικρᾶς αὐτοῦ ἐπαρχίας, ἔστρεψε τὴν προσοχὴν του πρὸς ὄλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ. Οὕτως ἐν Κύθῳ ἵδρυσεν Μητροπολιτικὸν μέγαρον, τὸ ὁποῖον παρεχώρησεν, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς Ἑλληνικὸν Σχολεῖον ἐν Κέα, στερουμένη ἐκπαιδευτηρίων, ἵδρυσεν ἑλληνικὸν καὶ ἀλληλοδιδακτικὸν ἀπέβλεψε πρὸς προώθησιν τῆς φιλανθρωπικῆς, ἐν αὐτῇ, κινήσεως, οὐ μόνον χορηγῶν χρηματικὴν ἐνίσχυσιν πρὸς ἀποπεράτωσιν εὐαγῶν καθιδρυμάτων, ἀλλ' ἐργαζόμενος ἰδίαις χερσὶ πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ τῶν ἄλλων.

Δυστυχῶς ὅμως οἱ πόροι τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ πρὸς πρόδοσιν τοιούτων κοινωφελῶν ἔργων ἦσαν ἀνεπαρκεῖς. Ἐὰν εὐρίσκετο ἄλλος εἰς τὴν τριαύτην θέσιν τοῦ Νικοδήμου ἀναμφιβόλως θὰ περιορίζετο ἐφεξῆς εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν τελετουργικῶν αὐτοῦ καθηκόντων ὅμως οὗτος οὐ μόνον δὲν ἐπτοήθη, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας ἀνεχώρησε κατὰ τὸ ἔτος 1820 διὰ Βλαχίαν καὶ Μολδαυίαν πρὸς συλλογὴν ἐράνων διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν ἰδίως τῆς ἐν Κέα σχολῆς.

Ἐν Μολδαυίᾳ εὐρισκόμενος, ἐκτὸς τῆς κυρίας αὐτοῦ ἐνασχολήσεως, τῆς συλλογῆς δηλ. ἐράνων, εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῶν σκοπῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ὅσον βεβαίως αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐπέτρεπον ὅτε δὲ ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης εἰσελθὼν εἰς Ἴασιον ἀνεπέτασε τὴν σημαίαν τῆς ἑλευθερίας, ὁ Νικόδημος, ὅστις ἐν τῷ μεταξύ συνεδέθη διὰ φιλίας μετὰ τοῦ ἐκ Σκύρου καταγομένου Ἀρχιμ. Σεραφείμ Καρακαλλινοῦ (Κουτσούπη) ἡγουμένου τοῦ ἐν Ἰασίῳ μετοχίου τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ὑπαγομένου ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Μονῆς τοῦ Καρακάλλου, ἔλαβεν ἐξόχως τιμητικὸν μέρος. Ἴδου ἡ σχετικὴ περικοπή, ἣν παραλαμβάνομεν ἐκ τῆς Ἐπιτομῆς τῆς ἱστορίας τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος τοῦ Ἀμβροσίου Φραντζῆ: «Τὴν δὲ 29 Φεβρουαρίου οἱ μέλλοντες νὰ ἐκστρατεύσωσι συνήχθησαν εἰς τὸν ναὸν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν (Μοναστήριον, ἀνήκον εἰς τὴν κοινότητα τοῦ Ἁγίου Ὁρους), ὅπου τελεσθείσης τῆς θείας λειτουργίας, ὁ Ἀλέξ. Ὑψηλάντης καὶ λοιποὶ ἐκοινωνήσαν τῶν ἀχράντων Μυστηρίων ἕτα ἐψάλη δοξολογία καὶ παράκλησις κατάλληλος διὰ τὴν ἐκστρατείαν. Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ ἱεουργήσας Μητροπολίτης Μολδαυίας Βενιαμίν, λαβὼν τὴν σπάθην ἔζωσε τὸν Ἀλέξ. Ὑψηλάντην... Ὁ δὲ Ὑψηλάντης, μετὰ τοῦ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν του στρατοῦ, ἐξελθὼν τοῦ ναοῦ διέβη διὰ τῆς Ἡγεμονικῆς Αὐλῆς, προηγουμένου τοῦ νῦν Ἀρχιερατεύοντος Κέας ἐνδεδυμένου τὸν ἱερὸν Μανδύαν καὶ κρατοῦντος τὸν σταυρὸν εἰς τὰς χεῖρας.....»¹ καὶ ἀλλαχοῦ: «Ὁ Μητροπολίτης Τζίας Νικόδημος, καθ' ὅλα φιλήσυχος, ἐκπληρωτὴν μὲ πολὺν ζῆλον καὶ διατήρησιν τὰ ἀρχιερατικά χρέη του, παρευρέθη εἰς τὴν ἐν Ἰασίῳ πρώτην τελετὴν τοῦ Ἀλεξ. Ὑψηλάντου, ὅτε ἀπὸ Ἰασιῶν ἐστρατολόγησεν κατὰ πρῶτον εἰς τὴν ἔναρξιν τῆς Ἑλληνικῆς ἀποστασίας»².

Ἡ χαρὰ του ὅμως ἐκείνη, ὅτι δηλ. ἦλθεν ἡ στιγμή τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος του, ὑπὲρ ἧς πολλὰ ἐμόχθησεν, μετεβλήθη εἰς μεγάλην θλίψιν καὶ

1. Ἀμβρ. Φραντζῆ Πρωτοσυγκέλλου τῆς πρώην Χριστιανουπόλεως ἐπαρχίας: Ἐπιτομὴ τῆς ἱστορίας τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1839 Τ. Α' σ. 179-180. Ἀντωνίου Βάλληγδα: Κυθνιακά. Ἐν Ἐρμούπολει 1882 σ. 72. Ἰωάν. Ψύλλα: ἔνθ. ἀνωτ. 183 καὶ 246 Ἀντων. Μηλιαράκη ἔνθ ἀνωτ. σ. 265. Δ. Πασχάλη ἔνθ. ἀνωτ. σ. 114-115.

2. Ἀμβρ. Φραντζῆ, ἔνθ' ἀνωτ. Δ. σ. 101.

στενοχωρίαν ἰδὼν τὴν, πρὸς καιρὸν, διάψευσιν τῶν ἐλπίδων του μετὰ τὴν ἀτυχῆ ἔκβασιν τοῦ ἐν Μολδοβλαχία ἐκραγέντος ἐπαναστατικοῦ κινήματος τοῦ Ὑψηλάντου μετὰ μυρίους δὲ κόπους καὶ μόχθους κατώρθωσε νὰ φθάσῃ εἰς Τεργέστην, ὁπόθεν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του. Ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ εἶχε πληροφορηθῆ τὸν ἀπαγχονισμόν τοῦ Γρηγορίου Ε'. τὸσον δὲ ἐλυπήθη διὰ τὸν μαρτυρικὸν αὐτοῦ θάνατον, ὥστε καθ' ὀλοκληρίαν μετεβλήθη ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ, διότι ὁ «πρότερον διαχυτικός καὶ ἰλαρὸς χαρακτήρ του μετεβλήθη ἄρδην, σκυθρωπὸς δ' ἐφεξῆς, οὐδέποτε πλέον ἐθεάθη γελῶν ἢ καὶ ἀπλῶς μειδίων μέχρι τοῦ θανάτου του»¹,

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν νῆσον Κέα, ἐπελήφθη τῆς ἀποπερατώσεως τῆς σχολῆς, τὰ θεμέλια τῆς ὁποίας εἶχον τεθῆ τῷ 1818 ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἀφηγεῖται ὁ Ἀδαμαντίος Κοραῆς τὴν ἱστορίαν τῆς ὑπὸ τοῦ Νικοδήμου ἐπανιδρυθείσης σχολῆς. «... Ἡ ἐπιστολὴ γραμμένη ἀπὸ τὴν νῆσον Κίαν (τὴν παλαιὰν Κέω) καὶ ἀπὸ φίλον ἐντόπιον τῆς νήσου ἐδιαλάμβανε τὰ ἑξῆς: «Εἰς τὴν πατρίδα μου τὴν Κίαν ἦτο πρὸ πολλοῦ σχολεῖον Ἑλληνικόν, διατηρούμενον με ἔξοδα τῆς πόλεως. Ἀλλὰ περιστάσεις καὶ ἀνωμαλίας πολιτικά (αἱ

ὁποῖαι ἠνάγκασαν καὶ ἐμὲ νὰ φύγω πολλὰ νέος ἀπὸ τὴν πατρίδα μου, κατὰ τὴ 1791 ἔτος) ἔφεραν τοὺς συμπατριώτας μου εἰς ἔνδειαν τόσοσιν μεγάλην, ὥστ' ἐβιάσθησαν νὰ παραιτήσων τὸ σχολεῖον εἰς ἐρήμωσιν διδασκάλου καὶ μαθητῶν. Τὸ κτίριον ἦτο καλὸν καὶ εἰς χαριεστάτην θέσιν κτισμένον· ἀλλὰ παραμεληθὲν οὕτω, κατεκρημνίσθη εἰς τρόπον, ὥστε δὲν ἐγνώριζετο πλέον ἀνηγῆτο σχολεῖον. Ἐμεινεν εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἕως τὸ 1805 ἔτος... Εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀρχιερατεύετο ἡ πατρίς μου ἀπὸ τὸν καλὸν καὶ ἀγαθὸν Ἀρχιερέα Νικόδημον, Ἄνδριον τὴν πατρίδα καὶ ἄνδριον τὴν ψυχὴν. Ὁ καλὸς οὗτος ἀρχιερεὺς ἦτο στολισμένος με παιδείαν, ὅχι ὅμως ἀνάλογον με τὸν ὅποιον ἔχει ἔρωτα παιδείας σφοδρὸν· ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἀφελῆσῃ καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἐπαρχιώτας του καὶ με δαπάνην τοῦ κοινοῦ καὶ ἰδικῆν του ἀνῶρθωσε τὸ κατακρημνισμένον σχολεῖον. Ἡξεύρεις τί ἔκαμνεν ὁ καλὸς οὗτος ποιμὴν διὰ νὰ ἐμψυχῶν τοὺς οἰκοδομοῦντας ἐπαρχιώτας του; Ἐρριπτε τὴν μνηωτὴν, ἐζώνετο τὴν ποδιὰν καὶ με τὴν βαρειὰν, με τὸν λαστόν, τὴν σφήναν κ.τ.λ. εὐγανεν ὁ ἴδιος πέτρας, καὶ ἐβοήθει τοὺς ὑπυργοὺς νὰ τὰς φέρουν εἰς τὸ κτίριον. Τελειώθεισος τῆς οἰκοδομῆς, ἔφερεν εἰς τὸ σχολεῖον δύο διδασκάλους, τὸν μὲν Κεῖνον, τὸν δὲ Πάριον. Ἐσυνάχθησαν πολλοὶ νέοι συμπατριῶται μου μαθηταί. Ὁ δὲ χρηστός Νικόδημος ἐνθρονίσθη καὶ αὐτὸς μαθητῆς τελειοποιούμενος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ διδασκόμενος τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν, διεγείρων οὕτω καὶ τοὺς ἱερεῖς νὰ κάμνουν τὸ αὐτό...»¹,

(Συνεχίζεται) † Ὁ Ταλαντίου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

1. Δ. Πασχάλη ἐνθ' ἀνωτ. σ. 117-119. Ἰωάν. Ψόλλα ἐνθ' ἀνωτ. σ. 200-201.

1. Δ. Πασχάλη ἐνθ' ἀνωτ. σ. 115.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΕΝ ΑΜΣΤΕΡΔΑΜ
**Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ
ΑΥΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΕΤΕΡΟΔΟΞΟΥΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΑΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ***

Συμφώνως πρὸς τὸ ὑπὸ τοῦ τμήματος μελετῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς «Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν»¹ ὁρισθὲν ἡμῖν θέμα καὶ τὰ λίαν περιορισμένα ὅρια αὐτοῦ θὰ πραγματοποιεῖται αὐτὸ διὰ βραχέων, ὑποδιαιοῦν-

* Μελέτη πεμφθεῖσα τῇ 31.12.1948 πρὸς τὸ ζήτησαν αὐτὴν τμήμα μελετῶν τῆς «Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν» ὑπὸ τοῦ ἑκ τῶν μελῶν τῆς ὀρθοδόξου ἀντιπροσωπείας εἰς τὸ συνέληθον ἐν Ἀμστερδὰμ τῆς Ὀλλανδίας πρῶτον συνέδριον τῆς «Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν» ἀπὸ 22 Ἀυγούστου μέχρι 4 Σεπτεμβρίου 1948 καθηγητοῦ κ. Ἰωάννου Ν. Καρμίρη, πρὸς δημοσίευσιν εἰς ἐκδοθησόμενον ἀγγλιστὶ ὀρθόδοξον τόμον συνεργασίᾳ καὶ ἄλλων ὀρθοδόξων θεολόγων. Τὸ πρῶτον μέρος αὐτῆς, ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ πρῶτον θέμα τοῦ συνεδρίου καὶ προοριζόμενον διὰ τὸ πρῶτον τμήμα αὐτοῦ, οὗτινος ὁ συγγραφεὺς ἀπετέλει μέλος, ἀνεκοινώθη ὑπ' αὐτοῦ ἐκτενέστερον εἰς τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀθήναις πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῆς δι' Ἀμστερδὰμ.

1. Ὁ ἐπίσημος οὗτος ὅρος, εἰσαχθεὶς διὰ τοῦ διαγγέλματος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τοῦ 1920 (περὶ οὗ κατωτέρω) κατ' ἀπομίμησιν τοῦ ἐν χρήσει τότε ἀντιστοίχου «Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν», χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων οὐχὶ ἐν κανονικῇ ἐννοίᾳ, π.χ. τῶν κανόνων 45 καὶ 65 Ἀποστόλων, 33 Λαοδικαίας κλπ., ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἀπλῆς μεταξὺ τῶν χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἐπικοινωνίας καὶ συνεργασίας ἐπὶ πρακτικοῦ μόνον ἐδάφους, ἢ δ' ἐπίσημος μετάφρασις αὐτοῦ εἶναι: World Council of Churches, Council Oecuménique des Eglises καὶ Ökumenischer Rat der Kirchen.

τες εἰς τρία τμήματα, ἕξ ὧν ἐν μὲν τῷ πρώτῳ παρέχουμεν συνομωτάτην περιλήψιν τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησιολογίας, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σκιαγραφοῦμεν καὶ κρίνομεν τὰς σχέσεις τῆς ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς ἑτεροδόξους Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῷ τρίτῳ θίγομεν δι' ὀλίγων τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων αὐτῆς πρὸς τὸ συστάθην ἐν Ἀμστερδὰμ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν.

I

Ἡ φύσις τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου

Κατὰ τὴν τῆς ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας δογματικὴν διδασκαλίαν, Ἐκκλησία εἶναι τὸ σύνολον πάντων τῶν ὀρθοδόξων πιστευόντων εἰς τὸν Χριστὸν ὡς Θεὸν καὶ Σωτῆρά των, τῶν ἠνωμένων ὀργανικῶς διὰ τῆς αὐτῆς πίστεως καὶ τῶν αὐτῶν μυστηρίων εἰς ἐν σῶμα με κεφαλὴν τὸν Χριστὸν, διακρινομένων δὲ εἰς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν καὶ διοικουμένων ὑπὸ ἐπισκόπων, ἀναγόντων τὴν ἀρχὴν αὐτῶν δι' ἀδιακόπου διαδοχῆς εἰς τοὺς Ἀποστόλους καὶ διὰ τούτων εἰς αὐτὸν τὸν ἰδρυτὴν τῆς Ἐκκλησίας Ἰησοῦν Χριστόν. Ὡς τοιαύτη ἡ Ἐκκλησία, περιληφθεῖσα ἐν τῇ προαιωνίῳ βουλῇ τοῦ Θεοῦ καὶ προπαρασκευασθεῖσα καὶ προτυπωθεῖσα ἐν τῷ προχριστιανικῷ καὶ μάλιστα τῷ Ἰουδαϊκῷ κόσμῳ, ἰδρυθῆ ἐν τῷ πληρώματι τοῦ χρόνου ἐπὶ τῆς γῆς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ καὶ περιποιησαμένου αὐτὴν διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος¹, οὐχὶ δὲ ὑπ' ἀνθρώπων, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἀρχὴ αὐτῆς εἶναι οὐράνιος καὶ ὑπερφυσικὴ καὶ οὐχὶ ἐπίγειος καὶ φυσικὴ. Κυβερνᾶται δὲ ὑπὸ ἱεραρχίας, καταστάσεως καὶ ὑφιστα-

1. Πράξ. 20, 28.

μένης θείῳ δικαίῳ καὶ οὐχὶ ἀνθρωπίνῳ δικαίωματι δι' ἐκλογῆς ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁποίας ἴστανται οἱ ἐπίσκοποι, οἵτινες προϊστάνται καὶ ποιμαίνουσι τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας ὡς λειτουργοὶ καὶ «οἰκονόμοι Θεοῦ»¹, ἀσκοῦντες ἅπασαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν, ἣν ἔλαβον παρὰ τῶν Ἀποστόλων, ἐκεῖνοι δὲ παρὰ τοῦ Θεοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἰδρυτοῦ, ὃν ὁ Θεὸς ἐξαπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον², ὡς «ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν»³. Μέλη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πάντες οἱ εἰς Χριστὸν πιστεύσαντες καὶ πιστεύοντες καὶ πιστευόμενοι, τῶν μὲν πρώτων ἀποτελούντων τὸ οὐράνιον τμήμα τῆς Ἐκκλησίας ἢ τὴν θριαμβεύουσαν Ἐκκλησίαν, τῶν δὲ δευτέρων συγκροτούντων τὸ ἐπίγειον τμήμα αὐτῆς ἢ τὴν στρατευομένην Ἐκκλησίαν. Οὕτως ἡ Ἐκκλησία ζῆ καὶ ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, οὕσα κατὰ μὲν τὴν μίαν ὄψιν αὐτῆς οὐράνια καὶ ἀόρατος, κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν ὄψιν αὐτῆς ἐπιγεια καὶ ὁρατὴ καὶ ἱστορικὴ κοινωνία⁴.

Πράγματι, ἡ Ἐκκλησία εἶναι θεόδητον-πνευματικὸν ἅμα καὶ ὁρατὸν-καθίδρυμα καὶ θεανθρώπινος ὀργανισμός, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐνοῦται ὀργανικῶς ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς μεθ' ὅλων τῶν δεδικαιωμένων καὶ σεσωσμένων χριστιανῶν, ζώντων τε καὶ τεθνεώτων, ἀκριβῶς ὅπως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Χριστοῦ ἠνώθησαν ἁρμονικῶς ἡ θεία καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. Ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐνοῦται τὸ θεῖον μετὰ τοῦ ἀνθρωπίνου εἰς μίαν μυστικὴν ἀλλὰ πραγματικὴν ἐνότητα, εἰς ἐν μυστικὴν σῶμα, οὕτως εἶναι μέλη μὲν οἱ χριστιανοὶ πάντες, κεφαλὴ δὲ ὁ Χριστὸς, «ἐξ ὅν πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ Θεοῦ»⁵. Ἀκριβῶς ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔδωκε τὸν ἐπιτυχέστερον χαρακτηρισμὸν καὶ προσδιορισμὸν τῆς οὐσίας τῆς Ἐκκλησίας, εἰσαγαγὼν ἡμᾶς εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας ὡς μυστικοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἐμψυχουμένου ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος⁶. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ζωοποιούσα κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀποτελεῖ μεθ' ὅλων τῶν χριστιανῶν μελῶν τοῦ σώματος αὐτῆς μίαν ἐσωτερικὴν, ὀργανικὴν καὶ τελείαν ἐνότητα, ἀποτελεῖ ἐν σῶμα. Οἱ χριστιανοὶ δὲ διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὰ μυστήρια ἐνσωματοῦνται ὡς μέλη εἰς τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ

1. Τίτ. 1,7. 2. Γαλ. 4,4.

3. Ἐβρ. 3,1. Καὶ ὁ Κλήμης Ρώμης ἔγραφε πρὸς τοὺς Κορινθίους 42,1.2.4: «Οἱ Ἀπόστολοι ἡμῖν εὐηγγελίσθησαν ἀπὸ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐξεπέμφθη ὁ Χριστὸς οὐκ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐγένοντο οὐκ ἀμφοτέρα εὐτάκτως ἐκ θελήματος Θεοῦ... Κατὰ χώρας οὐκ καὶ πόλεις κηρύσσοντες καθίστανον τὰς ἀπαρχὰς αὐτῶν, δοκιμάσαντες τῷ πνεύματι, εἰς ἐπισκόπους καὶ διακόνους τῶν μελλόντων πιστεύειν». Πρβλ. αὐτ. καὶ 44,2-3.

4. Καὶ ὁ Ἀύγουστίνος ἐδίδαξεν: *Duas vitas novit Ecclesia; quarum est una in labore, altera in requie una in via, altera in patria una in opere actionis, altera in mercede contemplationis una bona sed adhuc misera, altera melior et beata*. (In evang. Joannis, tract. CXXIV, 21).

5. Κολ. 2,19.

6. Ρωμ. 12,4/5. Ἐφεσ. 1,22/3. 5,23. Κολ. 1,18. 2,19.

καὶ γίνονται «σύμφυτοι» τῷ Χριστῷ¹, ἐγκεντριζόμενοι καὶ ἐνοφθαλμιζόμενοι καὶ ἐμβολιαζόμενοι εἰς τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου δίκην κλάδων εἰς τὸ δένδρον τῆς ζωῆς. Οὕτως ἡ Ἐκκλησία «ἐστὶ τὸ σῶμα» τοῦ Χριστοῦ καὶ «τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου»². Οἱ χριστιανοὶ λοιπὸν συσσωματοῦνται ἐν τῷ Χριστῷ εἰς μίαν ὀργανικὴν καὶ μυστηριακὴν ἐνότητα καὶ ὁ Χριστὸς κατοικεῖ ἐν αὐτοῖς. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας. Ὡστε ἡ Ἐκκλησία εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστὸς, ὁ μεθ' ἡμῶν ὢν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας παρατεινόμενος, κατὰ τὴν ὠραίαν ἔκφρασιν τοῦ Ἀύγουστίνου, ἐντεῦθεν δὲ καὶ θεωρεῖται αὕτη ὡς ἐπέκτασις καὶ συνέχεια τῆς θείας ἐνσαρκώσεως, συνεχίζουσα τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Σωτήρος. Πράγματι, ἡ ἀρχὴ τῆς ὑπάρξεως καὶ ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας συμπύκναι πρὸς αὐτὴν τὴν θείαν ἐνανθρώπησιν, μόνον δὲ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐκδηλοῦται ἡ ζωὴ καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἐξαγιαζούσα καὶ σφύζουσα αὐτούς. Ὡς συνεχίζουσα δὲ καὶ ἀσκοῦσα ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀπολυτρωτικὴν τοῦ Κυρίου ἐνέργειαν, τὴν τε προφητικὴν καὶ τὴν ἀρχιερατικὴν καὶ τὴν βασιλικὴν, εἶναι ὁ μόνος φορεὺς τῆς θείας χάριτος καὶ ἀληθείας, τὸ κέντρον καὶ τὸ ὄργανον τῆς ἀπολυτρώσεως, τὸ ἐργαστήριον καὶ ἡ κυβωτὸς τῆς σωτηρίας καὶ ἡ οἰκονόμος καὶ διαχειριστὴς τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀγιασούσης θείας χάριτος. Ἐνεκα δὲ τούτου μόνον διὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς ἐν «βασιλείᾳ» καὶ «ποιμνῇ» καὶ «ναῶ» καὶ «οἴκῳ» τοῦ Θεοῦ δύναται ἡ σωτὴρ ὁ ἀνθρώπος, ἐνῶ τούναντίον «*extra Ecclesiam nulla salus*»³, ἢ «*extra Ecclesiam nemo salvatur*»⁴, Διότι «*habere non potest Deum patrem, qui Ecclesiam non habet matrem*»⁵. Ἀκριβῶς ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων εἶναι τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Ἐντεῦθεν ὁ «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθὼν ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ ἐνανθρωπήσας»⁶ θεῖος αὐτῆς Ἰδρυτῆς ἔταξεν ὡς σκοπὸν τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου του, καὶ πρὸς τοῦτο ἐφοδίασεν αὐτὴν διὰ τῆς ἐξουσίας καὶ ὅλων τῶν μέσων, δι' ὧν θὰ ἠδύνατο αὕτη νὰ συνεχίσῃ τὸ τρισσὸν αὐτοῦ ἀξίωμα, ἦτοι τὸ προφητικόν, τὸ ἀρχιερατικόν καὶ τὸ βασιλικόν, δι' οὗ αὐτὸς μὲν ἐπετέλεσεν ἀντικειμενικῶς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, ἢ δὲ Ἐκκλησία καθίστα αὐτοὺς ὑποκειμενικῶς καὶ προσωπικῶς μετόχους τῆς σωτηρίας. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει, ὅτι σκοπὸς καὶ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι «ὁ καθαρισμὸς τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ»⁷. Κατὰ ταῦτα λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ θεόδοτον ὄργανον τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΚΑΡΜΙΡΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

1. Ρωμ. 6,5.
2. Ἐφεσ. 1,23.
3. Κυπριανοῦ, De unit. Eccl. 6. Ἐπιστ. 73,21.
4. Ὁριγένους, Εἰς Ἰησοῦν Ναυῆ, ὁμιλ. 3,5.
5. Κυπριανοῦ, De unit. Eccl. 6.
6. Σύμβολον Νικαίας.
7. Ἐφεσ. 4,12.

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ο ΑΓΙΟΣ ΑΛΕΞΙΟΣ

«Ο ἈΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ»

[17 Μαρτίου]

Ὁ βίος τοῦ ἁγίου Ἀλεξίου, τοῦ ἐπικληθέντος ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, ἐγένετο ἀντικείμενον εὐρυτάτης φιλολογικῆς ἱστορίας καὶ κριτικῆς καὶ πολυαριθμῶν καὶ ποικίλων παλαιῶν καὶ νέων ἐρευνῶν καὶ σπουδῶν.¹ Καὶ εἶναι, πράγματι, ὁ βίος οὗτος ἄξιος ἐπιμελοῦς καὶ ἀντικειμενικῆς ἐξερευνησεως διὰ τὴν ὅλως ἰδιότυπον ζωὴν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀνδρός.

Πολλοὶ τῶν ἐρευνητῶν ἐταύτισαν τὸν ἅγιον Ἀλέξιον πρὸς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Καλυβίτην, διότι οἱ βίοι ἀμφοτέρων τῶν ἁγίων συμπίπτουν εἰς πολλὰ σημεῖα. Εἰς τὰ Acta Sanctorum² ἐξετάζεται ἐν ἐκτενεί πραγματείᾳ ὁ βίος τοῦ Ἀλεξίου, τὸν ὅποιον οἱ δυτικοὶ ὀνομάζουσι ὁμολογητὴν, καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τῶν Βολλανδιστῶν ἀνασκευάζεται ἡ γνώμη τῶν ταυτιζόντων τὸν Ἀλέξιον πρὸς τὸν Ἰωάννην τὸν Καλυβίτην,³ διότι οἱ βίοι τῶν συμπίπτουν μὲν εἰς πολλὰ σημεῖα, εἰς πολλὰ ὅμως ἐντελῶς διαφέρουν. Ἐν τῇ πραγματείᾳ ταύτῃ ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ πατρις καὶ ὁ τόπος τῆς τελευτῆς καὶ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τοῦ ἁγίου Ἀλεξίου εἶναι ἡ παλαιὰ Ρώμη. Ἀρκετὰ εἰδήσεις περὶ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου περιλαμβάνονται καὶ εἰς τὸν κανόνα τῆς ἑορτῆς αὐτοῦ, τὸν ὅποιον ἔγραψε κατὰ τὸν θ' αἰῶνα Ἰωσήφ ὁ Ὑμνογράφος,⁴ αἱ εἰδήσεις δὲ αὗται θεωροῦνται ὑπὸ τῶν Βολλανδιστῶν ἀρχαιόταται.

Τοῦ ἁγίου Ἀλεξίου εἶναι γνωστοὶ πολλοὶ βίοι⁵ περιέχοντες ἀρκετοὺς θρύλους, εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ Ἀλλατίου⁶ εἰς τὸν

Συμεῶν τὸν Μεταφράστην, ὅστις ἀσφαλῶς εἶχεν ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀρχαιότατον βίον. Τὸν βίον τούτον, καθὼς καὶ ἄλλον βίον τοῦ ἁγίου, ἐδημοσίευσεν ἑλληνιστὶ τῷ 1843 ὁ H. Massmann.⁷ Ἄλλος βίος τοῦ Ἀλεξίου ἐδημοσιεύθη ἑλληνιστὶ τῷ 1900 ὑπὸ τοῦ Estev. Pereira εἰς τὰ «Analecta Bollandiana»⁸ μετὰ κριτικῶν ἐπ' αὐτοῦ παρατηρήσεων τῶν ἐκδοτῶν τοῦ ἀξιολόγου τούτου περιοδικοῦ.⁹ Τῷ 1905 ὑπὸ M. Rösler⁴ ἐδημοσιεύθησαν ἑλληνιστὶ δύο εἰσέτι βίοι τοῦ Ἀλεξίου, μετὰ βελτιώσεων τῆς πραγματείας τοῦ Massmann. Βίος τοῦ ἁγίου ὑπάρχει ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ συριακῇ γλώσσῃ, μεταφρασθεὶς καὶ εἰς τὴν Ἀραβικὴν, εὐρίσκεται δὲ λατινιστὶ εἰς τὰ Acta Sanctorum.⁵ Ὁ βίος οὗτος ἐγράφη ὑπὸ ἀναγνώστου τῆς Ἐκκλησίας τῆς συριακῆς Ἐδέσσης, ὅπου ἤθροισεν ὁ ἅγιος, ἀντεγράφη δὲ τῷ 584 ὑπὸ τοῦ διακόνου τῆς Ἐδέσσης Θωμᾶ, ἐπομένως ὁ συριακὸς οὗτος βίος εἶναι ἀρχαιότατος καὶ ἐγγὺς τῆς ἐποχῆς τῆς ἀθλήσεως τοῦ ἁγίου. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ὅμως, περιγράφας τὸν βίον τοῦ ἁγ. Ἀλεξίου κατὰ τὰ πρότυπα τῶν ἑλληνικῶν βίων, συμπεραίνει, ὅτι ὁ ἅγιος ἐτελεύτησεν ἐν Ἐδέσσει καὶ ἐνεταφιάσθη εἰς τὸ κοιμητήριον τῶν ξένων ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Ἐδέσσης Ραββουλά (412—435).⁶ Ὁ Assemani⁷ παρατηρεῖ σχετικῶς, ὅτι ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἐν τῇ συριακῇ γλώσσῃ βίου τούτου φέρει τὸν Ἀλέξιον τελευτήσαντα ἐν Ἐδέσσει, ἐκ δύο λόγων, ἡ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν πατρίδα του, ἡ ἀγνοῶν τὴν εἰς Ρώμην μετοίκησίν του. Δυνατὸν ὅμως νὰ μετηνέχθη εἰς Ρώμην τὸ ἰ. λειψανόν του ἐξ Ἐδέσσης, διότι, ὡς παρατηρεῖται ἤδη ὑπὸ νεωτέρων ἐρευνητῶν, ἡ πρὸς τὸν ἅγιον Ἀλέξιον τιμῆ ἤτο ἀγνωστος ἐν Ρώμῃ μέχρι τοῦ 977, τὸ δὲ ὄνομα του εἰς οὐδένα τῶν ἀρχαίων ρωμαϊκῶν Μαρτυρολογίων, Καλλανδαρίων ἢ καὶ λειτουργικῶν ἔτι βιβλίων ἀναφέρεται.⁸ Ἐπιπλέον νεώτεροι Βολλανδισταὶ παρατηροῦν, ὅτι ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Βονιφατίου, εἰς τὸν ὅποιον φέρεται κατατεθὲν τὸ ἰ. λειψανόν τοῦ ἁγίου Ἀλεξίου, εἰσηλθεν εἰς τὸν περὶ τοῦ Ἀλεξίου θρόλον

1. Ἰδὲ σχετικὴν βιβλιογραφίαν ἐν August Potthast, Bibliotheca historica medii aevi, II, Berlin², 1896, σ. 1153 ἐξ. καὶ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Kirsch ἐν Dictionnaire d'histoire et de géographie Ecclésiastiques, II, σ. 379 ἐξ. Βλέπετε καὶ ἄρθρον *Θεοδ. Βελλαντίου*. Τὸ ἔπος τοῦ ἁγ. Ἀλεξίου, ἐν τῇ M. E. E., Γ' σ. 713.

2. Julii, IV, 1868, σ. 238-270.

3. Ἐκτενῶς περὶ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου ἰδὲ ἐν Acta Sanctorum, Januarii, II, σ. 313-320.

4. *Μηναῖον* Μαρτίου (ἔκδ. Βαρθολ. Κουτλουμουσιανοῦ), Βενετία, 1843, σ. 73 ἐξ.

5. Πρβλ. Bibliotheca hagiographica graeca, Bruxelles², 1909 σ. 8. ἐξ. Ἰδὲ ὁμοίως *Σωφρονίου Ἐύστρατιάδου*, Συμπλήρωμα ἀγιορειτικῶν καταλόγων Βατοπεδίου καὶ Λαύρας, Paris, 1930, σ. 4, ἐνθα σημειοῦται βίος, οὗ ἡ ἀρχή: «Οὐκ ἄχαρι μὲν οὐδ' ἄμισθον ἀρετῆς...» καὶ Fabricii (ἔκδ. Harles), Biblioth. graeca X, 191, ἐνθα ἕτερος βίος, οὗ ἡ ἀρχή: «Μνήμη δικαίων καὶ τῆς ἀριστίας αὐτῶν πολιτείας διήγησις». Πρβλ. καὶ *Σπυρ. Δάμπρου* Κατάλογον τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ ἁγ. Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων, Β' 486 ἐν λ. «Ἀλεξίου ἀνθρώπου Θεοῦ βίος» καὶ *Σπυρ. Δαυριώτου* καὶ *Σωφρ. Ἐύστρατιάδου* Κατάλογον τῶν κωδίκων τῆς Μεγ. Λαύρας, Α' σ. 468 ἐν λ. «βίοι ἁγίων: βίος ἁγ. Ἀλεξίου». Ἰδὲ καὶ «N. Ἑλληνομνήμονα» Στ' 475, ΙΔ' 396, ΙΘ' 376. Βλ. καὶ Biblioth. hagiogr. latin. σ. 48 ἐξ.

6. Fabricii, ἐνθ' ἄν. X, 191.

1. Sanct. Alexius, Leben Bibliothek der gesamten deutschen Nationalliteratur, Leipzig, IX (1843) σ. 192-208. Πρβλ. καὶ Fabricii, ἐνθ' ἄν. καὶ *Σωφρ. Ἐύστρατιάδου* Συμπλήρωμα κ.λ. σ. 4.

2. Ὑπὸ τὸν τίτλον: Légende grecque de l'homme de Dieu Saint Alexis, ἐν τόμῳ XIX, σ. 241-253. Πρβλ. ὁμοίως Fabricii, ἐνθ' ἄν. 191, *Ἀθαν. Παπαδόπουλου-Κεραμέως*, Ἱεροσολ. Βιβλιοθήκη, Β' 67, Γ' 47, 79 καὶ *Σωφρ. Ἐύστρατιάδου*, Συμπλήρωμα κ.λ. σ. 4.

3. Note sur la date de la légende grecque de Saint Alexis, αὐτόθι, XIX, σ. 254-256.

4. Die Fassungen der Alexius-Legende, Wiener Beiträge zur Englischen Philologie, XXI, (1905), σ. 111-112, 118-54 καὶ 190-91.

5. Julii IV, σ. 262 ἐξ.

6. Γενικῶς περὶ τοῦ Ραββουλά πρβλ. P. Peeters, La vie de Rabboula évêque d'Edesse, ἐν τῷ περιοδικῷ «Recherches de science religieuse», Paris, XVIII, (1928), σ. 170 ἐξ.

7. Kalendarium ... VI, 189.

8. Πρβλ. Kirsch ἐνθ' ἄν. σ. 381.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Μὴ ὠθοῦντες..

Ἐπικειμένης τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος, καθ' ἣν ἄθροιοι προσέρχονται οἱ πιστοὶ πρὸς μετάνοιαν, τῶν Ἀρχόντων Μυστηρίων, τὰ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῶν ἱερατικῶν προϊσταμένων ἐκκλησιαστικὰ συμβούλια δεόν νὰ μεριμνήσωσι περὶ τηρήσεως τῆς ἐπιβαλλομένης εὐταξίας εἰς τοὺς ναοὺς πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐκαστοτε παρατηρουμένων ἀπροεπιβλεπῶν διὰ τὰς ἱεράς ἐκείνας στιγμὰς συνωστισμῶν. Αἱ ἀταξίαι αὗται δὲν ἦσαν ἄγνωστοι καὶ εἰς τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας, φαίνεται δέ, ὅτι ἦσαν πολὺ ἀπρεπέστεραι τῶν σημερινῶν, ἀφοῦ ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἐν προφανεῖ ἀγανακτήσει ἠναγκάζετο νὰ κραυγάζῃ πρὸς τοὺς πιστοὺς του «προσείωμεν τῇ μεταλήψει.. μὴ ὠθοῦντες καὶ λακτίζοντες, μήτε κτύποις καὶ κραυγαῖς ἐπιβοῶντες..»

Ἡ δίκη τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπ' ἐσχάτων θρυληθείσης ἐν τῷ τόπῳ «ἀναθεωρήσεως» τάχα τῆς δίκης τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἐπίκαιρον νὰ σημειωθῇ πόσον πολλοὶ περὶ αὐτὴν ἠσχολήθησαν διὰ τε συγγραφῶν δλοκλήρων καὶ δι' ἡσοδῶν πραγματειῶν, δι' ὧν προσπάθεια πολλή

μετὰ τὴν εἰς Ρώμην ἄφιξιν τοῦ Ἑλληνοσ Μητροπολίτου Δαμασκοῦ Σεργίου, ὅστις, ἐγκατασταθεὶς μετὰ τινων μοναχῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Βονιφατίου, εἰσήγαγε μόλις τότε, ἐκ τῆς Συρίας εἰς τὴν Ρώμην τὴν τιμὴν τοῦ «ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ»¹. Ὁ συριακὸς οὗτος βίος τοῦ ἁγ. Ἀλεξίου τοῦ ε' ἢ τοῦ στ' αἰῶνος ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις τῷ 1889 ὑπὸ τοῦ Arthur Amiaud² μετ' ἄλλων συριακῶν χειρογράφων καὶ εἰς τὴν συριακὴν καὶ εἰς γαλλικὴν μετὰφρασιν. Ὁ Amiaud εἰς τὴν ἐκδοσίν του ταύτην καταλήγει³ εἰς τὸ συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον δέχονται καὶ σήμερον οἱ ἐρευνηταί, ὅτι τὸ ἀρχικὸν κείμενον τοῦ βίου καὶ αἱ μετὰ ταῦτα ἐκδόσεις του εἶχον ὡς βᾶσιν τὸ συριακὸν κείμενον, τὸ ὁποῖον καὶ ἤρυναν σὺν τῷ χρόνῳ περισσότερον οἱ διάφοροι ἀγιογράφοι. Ὁ Κωνσταντῖνος Δυοβουνιώτης ἐν σχετικῷ αὐτοῦ ἄρθρῳ³ περὶ τοῦ ἁγ. Ἀλεξίου δέχεται ὅτι «ἡ ἱστορικὴ βᾶσις τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Ἀλεξίου εὐρίσκειται ἐν τῇ συριακῇ παραδόσει», καθ' ἣν, «ἀνὴρ τις ἐν Ἐδέσσει μένων καὶ ἐκ πλουσιῶν γονέων καταγόμενος, ἀπηνήθη τὸν κόσμον ζῶν πτωχικῶς, πιθανῶς ὡς ἐρημίτης. Ἡ φήμη τοῦ ἀνδρός τούτου διεδόθη εἰς τὰ πέριξ τῆς Ἐδέσσης καὶ μετὰ θάνατον ἔθεωρήθη ἅγιος, κληθεὶς ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Ἀπὸ τῆς Ἐδέσσης διεδόθη ἡ παράδοσις αὐτῆ εἰς τὴν Ἀνατολήν καὶ τὴν Δύσιν καὶ ἐγένοντο εἰς αὐτὴν προσθηκαὶ τινες καὶ μεταβολαί.

(Ἐπεται τὸ τέλος)

Πρεσβύτερος ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΠ. ΡΑΜΦΟΣ π. Θ.

- ¹ Ἰδὲ «Analecta Bollandiana» XIX, σ. 255.
- ² La légende syriaque de Saint Alexis l'homme de Dieu, Paris, 1889.
- ³ M. E. E., Γ' σ. 712 ἐξ.

κατεβάλλετο νὰ εξακριβωθῇ ἡ κανονικότης τῆς γενομένης διαδικασίας ἀπὸ τῆς ἐπόψεως τοῦ τε Ἰουδαϊκοῦ καὶ τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου. Τοῦτο δέ, διδοὺ, σπανιζουσῶν τῶν πηγῶν τῶν μαρτυριῶν περὶ τῆς δίκης τοῦ Ἰησοῦ, οἱ ἐρευνηταὶ κατ' ἀνάγκην περιορίζονται εἰς τὰ κανονικὰ Ἐδαγγέλια. Καθ' ὅσον γνωρίζομεν, τελευταῖος ἐκ τῶν ξένων ἀσχοληθεὶς περὶ τὸ ζήτημα δι' εἰδικῆς συγγραφῆς «Ἡ δίκη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (The Trial of Jesus Christ) εἶνε ὁ ἄγγλος δικαστὴς Frank J. Powell, γνωματεύσας, ὅτι τὸ ἐβραϊκὸν δικαστήριον καὶ ἡ ὅλη διαδικασία ὑπῆρξαν παράνομοι. Οἱ Ἰουδαῖοι ἀπολογηταὶ τοῦ δικασάντος τὸν Κύριον ἐβραϊκοῦ συνεδρίου ἐπιμένουν εἰς τὸ ὅτι «δίκη ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Ἰουδαϊκοῦ δικαστικοῦ σώματος δὲν ἐγένετο καὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς, καταγγελλθεὶς ἐκ πολιτικῆς σκοπιμότητος εἰς τὴν ἀρμοδίαν ρωμαϊκὴν ἀρχὴν ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ὡς στασιαστής, ἐδικάσθη καὶ κατεδικάσθη ὑπ' αὐτῆς καὶ μόνης». Τῆς γνώμης ταύτης ὑπερμαχος ἐγένετο καὶ τις ἡμέτερος ἐν Αἰγύπτῳ δικηγόρος, διαψευδόμενος ὁμοῦς ὑπὸ τῶν ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐξεφρονεστέρων, ὡς, φέρ' εἰπεῖν, τοῦ Γαβριήλ Ἀριέ, ὅστις ἐν τῇ «Ἰουδαϊκῇ Ἱστορίᾳ» του, ἐγκριμένη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Γαλλίας Ἰσαήλ Λεβὴ, ρητῶς δηλοῖ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ὡς βλάσφημος, κατεδικάσθη ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου των, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα. Περὶ τὴν δίκην τοῦ Ἰησοῦ ἠσχολήθη ὁ ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων παρ' ἡμῖν νομομαθῶν Καθηγὴς τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Περικλῆς Βιζουκίδης, γνωστὸς ἀπὸ πολλοῦ ἐκ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ περὶ τῆς δίκης τοῦ Σωκράτους ἐμβροθεστάτου συγγράμματος, ἀναπτύξας ἐν εἰδικῇ πραγματείᾳ τὰς περὶ τὴν ἐν λόγω δίκην γενομένας παρ' ἀνωτέρων δικαστῶν καὶ θρησκευτικῶν λειτουργῶν παραβιάσεις «δικαίων καὶ σοφῶν διατάξεων τοῦ Ἰουδαϊκοῦ νόμου» καὶ τὴν «μεταβολὴν τῆς βάσεως τῆς κατηγορίας κατὰ τὴν τελευταίαν ἐνώπιον τοῦ ρωμαίου ἡγεμόνος διαδικασίαν».

Ἄχι μόνη ἡ Βηθλεέμ.

Κατὰ τηλεγραφικὰς ἐκ Παρισίων εἰδήσεις, ὁ δήμαρχος Βηθλεέμ ἐδήλωσε πρὸ τίνος ὅτι «δὲν θὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς κανένα νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῆς πόλεώς μας, τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ὁποίας εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ὑπερασπίσωμεν, εἰς οὐδένα ἀναγνωρίζοντες τὸ δικαίωμα νὰ παλῆξῃ μὲ τὰς τύχας μας ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς μας». Ἀλλὰ τὸν χριστιανικὸν κόσμον ἐνδιαφέρει ὄχι μόνον ἡ τύχη τῆς ἐν ἣ κατὰ σάρκα ἐγεννήθη ὁ Κύριος πολίτης, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν λοιπῶν ἱερῶν προσκνημάτων τῆς Ἁγίας Γῆς, πρὸς τοῦτο δέ δεόν νὰ συντονισθῶσι πάντων τῶν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην χριστιανῶν αἱ προσπάθειαι.

Ἡ ἐξ ἀνατολῶν εἰρηνοφιλία.

Ἡ Α. Μ. ὁ Πατριάρχης τῶν Ρωσιῶν, ἐρχόμενος εἰς ἐνίσχυσιν τῆς ἰσοσυνγκλητικῆς εἰρηνοφιλίας, ὑπερὸ τῆς ὁποίας κατὰ μὲν τὰς ἐκαστοτε συνεδρίας τοῦ ΟΗΕ κόπιοιται οἱ ἐν αὐταῖς ρητορευόμενοι σοβιετικοὶ ἀντιπρόσωποι, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τούτων τῶν

ἡμερῶν εἰδικαί «πνευματικαί καὶ ἐπιστημονικαί ὑπέρ τῆς παγκοσμίου εἰρήνης» διασκέψεις κατασκευάζονται ὑπὸ γνωστοῦ χρώματος «καλλιτεχνῶν» καὶ «ἐπιστημόνων» ἐν Νέα Ὑόρκη καὶ Παρισίοις, ἐν διακηρύξει ἀνακοινοῖ, ὅτι μετὰ θλίψεως παρακολουθεῖ τὰ προαγγέλλοντα νέαν πολεμικὴν καταιγίδα νέφη, ἐν εἰδικῇ δ' ἐκκλήσει «πρὸς πάσας τὰς ἀδελφὰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας» παροτρύνει, ὅπως ὑψώσουν τὴν φωνὴν των κατὰ τῶν παρασκευαζουσῶν τὸν πόλεμον πλήρων ἀνθρωπίνου μίσους μηχανορραφῶν.

Καὶ οἱ ἀναγνόντες τὴν εἰδησιν πρώτην ταύτην φορὰν πληροφοροῦνται, ὅτι ὁ ἀπὸ τῶν ὀπισθεν τοῦ γνωστοῦ παραπεισάματος κατὰ τοῦ κόσμου ὑπούλως ἐξερευγόμενος ἄσπονδος «ψυχρὸς πόλεμος» τυγχάνει ἀπότοκος τόσοσιν σσιειρας εἰρηνοφιλίας, ὥστε νὰ τυγχάνη καὶ τῆς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας!

Σταθμός.

Ὡς σταθμὸς σημαντικώτατος ἐν τῇ καθ' ὅλου ἰστορίᾳ τοῦ κόσμου ἐξακριβώθη εὐλόγως ἢ ὑπὸ τῶν ἀντιπροσωπευόντων περὶ τὰ τετρακόσια ἑκατομύρια ἀνθρώπων ὑπογραφῇ τοῦ Συμφώνου τοῦ Βορείου Ἀτλαντικοῦ πρὸς ἄμυναν κατὰ πάσης ματαιώσεως τοῦ εἰρηνικοῦ ἔργου τῆς Δύσεως, ὑπὸ δὲ τῶν ὑπογραψάντων αὐτὸ ἐξεφωνήθη διάτορον «οὐαί» ὡς προειδοποίησις διὰ πᾶσαν κατὰ τῆς εἰρήνης ἀπόπειραν. Ὁλος ὁ φιλειρηνικὸς κόσμος θέλει νὰ ἐλπίζῃ, ὅτι ἡ ἐπίσημος αὕτη προᾶξις, στηριζομένη ἐπὶ τῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν ἀξιών καὶ κατοχυρώουσα μονίμως τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπειαν καὶ ἐλευθερίαν, προετοιμάζει νέαν ἐποχὴν, ἐφ' ὅσον θὰ περιφρονῶνται αἱ ἐλευθερίαι τῶν λαῶν καὶ θὰ δύνανται οὕτως νὰ ζοῦν ἐν καλῇ γειτονίᾳ. Εὐχόμεθα, ὅπως ὁ Θεὸς λαλή ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἡγετῶν τῶν ἐθνῶν πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τοῦ Συμφώνου, οἵτινες ἀποβλέπουν εἰς τὴν δημοουργίαν χριστιανικώτερης καὶ εὐτυχεστέρης ἀνθρωπότητος.

Ἄγιον ἔργον.

Περὶ τὰ τετρακόσια συμμοριτοπαῖδα, μητρικῆ μερίμνη τῆς σεπτῆς βασιλείας, ἀποτελέσαντα ἴδιον ἐν Λέρῳ Ἰδρυμα, σφοδρὸν ὁμοθυμαδὸν ἐξεδήλωσαν πόθον, ὅπως διὰ τῆς μελέτης τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ἄλλων θρησκευτικῶν βιβλίων, ὡς καὶ διὰ τοῦ δαμιλοῦς ἐμποτισμοῦ τῆς ψυχῆς αὐτῶν μετὰ τὰ νάματα τῶν ὑψηλῶν ἰδανικῶν καὶ ἀξιών τῆς ἐλληνικῆς πατρίδος, ἀποτοξινώσουν τὸν πνευματικὸν αὐτῶν ὄργανισμὸν ἀπὸ τὸ δηλητήριον, ὅπερ ἐξήτησε νὰ ἐνσταλάξῃ εἰς αὐτὸν ὁ ξενόδουλος κομμουνισμός. Ὅσον καὶ ἂν μία ὑπαρξίς εἰθίσθη νὰ ζῇ ἐν σκοτεινῇ ἀτμοσφαιρᾷ, πάντοτε τείνει πρὸς τὸ φῶς. Οὕτω καὶ αἱ ἄγναι ψυχαὶ τῶν συμμοριτοπαίδων, εἰς τὸ ὑποσυνείδητον τῶν ὁποίων εἶναι τεθησανρισμένα αἱ ὑψισταὶ τῶν ἀξιολογικῶν ῥοπῶν καὶ προδιαθέσεων, αἵτινες ἐκπαλα ἀποτελοῦν τὴν κινητήριον δύναμιν τοῦ ἐλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, εὐθὺς ὡς εὐρέθησαν ὑπὸ τὴν ζωογόνον θαλασσορῆν τῆς ἀγνῆς ἐλληνικῆς ἀτμοσφαιρας, ἀπεινάσαν τὴν πνευματικὴν νάρκην καὶ ἠγέρθησαν εἰς τὸ φῶς μιᾶς νέας ζωῆς. Εἰς τὴν ἀναγέννησιν ταύτην πάντες πρέπει παντίοιτρόπως νὰ βοηθήσωμεν τοὺς τρυφεροὺς αὐτοὺς βλαστοὺς τῆς ἐλληνικῆς οἰκογενείας.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Τὴν 4 μεσοῦντος ἐκ διαταγῆς τοῦ Γ. Ε. Σ. συνήλθεν ἐν τῇ Λέσῃ τοῦ Στρατοῦ τὸ Συνέδριον τῶν στρατιωτικῶν ἱερέων, τῶν τοποθετημένων εἰς τὰς μεγάλας μονάδας, ἤτοι Σώματα καὶ Μεραρχίας. Τὴν Ἱ. Σύνοδον ἐξεπροσώπησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Κωνσταντῖνος, τὰς ἐργασίας δὲ τοῦ συνεδρίου παρηκολούθησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Ἰάκωβος καὶ ὁ παρὰ τῇ Ἱ. Συνόδῳ ἐκτελῶν χρέη Βασιλικῆ Ἐπιτρόπου Γεν. Διευθυντῆς τῶν Θρησκευμάτων Καθηγητῆς κ. Καρμίρης. Τὰς ἐργασίας διήρτησεν ὁ προϊστάμενος τῆς θρησκευτικῆς ὑπηρεσίας στρατοῦ Ἀρχιμ. κ. Κυπριανὸς Πουλάκος. Ὁ Στρατηγὸς τῆς Β/10 ὑπηρεσίας ἐκήρυξε τὴν ἐναρξιν τῶν ἐργασιῶν. Τὸν Ἁγισμὸν ἐτέλεσεν ὁ Σεβ. Σερρών, ὅστις καὶ δι' ὀλίγον διηρημήνευσε τὴν ἐπὶ τῷ συνεδρίῳ χαρὰν καὶ εὐλογίαν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τὰς εὐχὰς Αὐτῆς, ὅπως αἱ ἐργασίαι διεξαχθῶσι καλῶς, καταλήξωσι δ' εἰς τὰ ἐνδεδειγμένα συμπεράσματα, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ὁποίων θὰ ἐκτελήται ἀρτίως ἢ ἀποστολῇ τοῦ ἱερέως ἐν τῷ Στρατῷ, δι' ὁ ἀκριβῶς καὶ συνεκλήθη τὸ Συνέδριον. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ Συνεδρίου ἐπεκράτησε πλήρης κατανόησις τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ τοῦ Συνεδρίου, αἱ εἰσηγήσεις ἐπὶ τῶν προκαθωρισμένων θεμάτων ἦσαν μελετημέναι καὶ πλήρεις καὶ τὰ πορίσματα κατόπιν τῶν συζητήσεων σοβαρὰ· τὰ πάντα ἐγένοντο ἐντὸς ἀτμοσφαιρας χαρᾶς καὶ σεμνότητος, εὐπρεπείας καὶ θρησκευτικοῦ φρονήματος, τιμῶντος τὸν διευθυντὴν τῆς ὑπηρεσίας. Αἱ ὀμιλίαι δὲ τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων καὶ τοῦ Βασιλικῆ Ἐπιτρόπου ὑπῆρξαν λίαν διαφωτιστικαὶ καὶ ἐνισχυτικαὶ τῶν συνέδρων ἐν τῇ σοβαρᾷ τῶν ἀποστολῇ. Τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν ἐπεσφράγισεν ὁ Σεβ. Σερρών διὰ τῶν συγχαρητηρίων αὐτοῦ κατόπιν καταλήλου προσευχῆς.

Λόγῳ τοῦ χαρακτήρος τοῦ Συνεδρίου τὰ δυνάμενα νὰ ἀνακοινωθῶσι πορίσματα εἶναι τὰ ἑξῆς: α) Νὰ αὐξηθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἱερέων ἐν τῷ Στρατῷ οὕτως, ὥστε οὐδεμία μονὰς νὰ στερηθῆται ἱερέως. β) Οἱ ὡς ἀξιοματικοὶ ἢ ὀπλίται ὑπηρετοῦντες ἐν τῷ Στρατῷ θεολόγοι καὶ τεθῶνται εἰς τὴν διάθεσιν τῆς θρησκευτικῆς ὑπηρεσίας, ἵνα χρησιμοποιῶνται ὡς βοηθητικοὶ τῶν ἱερέων γ) Εἰς τὸν ἱερέα ἐν τῷ Στρατῷ νὰ δοθῇ ἡ ἐμπρέπουσα θέσις καὶ τὸ κῆρος καὶ δ) νὰ συγκροτηθῇ ἀρτίωτατα ἡ θρησκευτικὴ ὑπηρεσία διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς.

Εἰσηγουμένου τοῦ Σεβ. Σερρών, ἐγένετο δεκτὴ ἡ ἐκλογεῖσα ἐξ ἱερέων ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Ἀρχιμανδριτῶν Ἀλεξίου Ἰγγλέση, Ἱεροκήρυκος Ἰωαννίνων, Αἰγουατίνου Καντιώτη τοῦ Β' Σώματος Στρατοῦ καὶ Τριποτάκη Μελετίου τοῦ Στρατηγείου Πελοποννήσου, οἵτινες λαβόντες τὸν λόγον παρεκάλεσαν ὅπως ἡ Ἱ. Σύνοδος μερμνήσῃ ὅπως υἱοθετηθῶσιν ἀρμοδίως τὰ πορίσματα τοῦ Συνεδρίου. Ἡ Ἱ. Σύνοδος, προθύμως δεχθεῖσα τοῦτο, ἀνέθηκεν εἰς τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς Σάμου, Σερρών καὶ Ἀττικῆς ὅπως τάχιστα ἐπισκεπτόμενοι τὸν κ. Ἀρχιστράτηγον, ὑποβάλωσι τὴν παράκλησιν τῆς Ἱ. Συνόδου νὰ λάβῃ γνώσιν τῆς ἐκθέσεως τοῦ Συνεδρίου καὶ διατάξῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν πορισμάτων αὐτοῦ καὶ ὅτι ἄλλο ἤθελε νομίσει ἐπιβαλλόμενον. Διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἡ Ἐπιτροπὴ θὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἀποστολικὴ Διακονία: Τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τῆς Ἀποστ. Διακονίας, προτάσει τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ, κατήρτισε Ἐπιτροπὴν πρὸς μελέτην τῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τῆς Ἀποστ. Διακονίας δύο περιοδικῶν, ἐνὸς διὰ τὸν λαὸν καὶ ἑτέρου διὰ τὴν νεολαίαν. Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀφοῦ ἐπεξεργασθῇ τὸ ὅλον σχέδιον, θέλει ὑποβάλῃ τοῦτο εἰς τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον.

Τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον ἐνέκρινε τὴν ἐκδοσιν μικρᾶς εἰκόνας τοῦ Κυρίου πρὸς διανομὴν εἰς τὸν μαχόμενον Στρατόν. Ἐξ ὅλων τῶν τρόπων, οἱ ὁποῖοι ἐδοκιμάσθησαν πρὸς ἀσφαλεστέρην διανομὴν τῶν προηγουμένων ὑπὸ τῆς Ἀποστ. Διακονίας γενομένων εἰκόνων διὰ τὸν Στρατόν, ὁ καλύτερος εἶναι ἐκεῖνος, ὃν ἐλάχιστοι Μητροπόλεις ἐφήρμοσαν, καθ' ὃν ὁ Μητροπολίτης, λαμβάνων παρ' ἐκάστου ἐφημερίου ἀκριβῆ κατάλογον τῶν ἐν τῇ ἐνορίᾳ στρα-

τευθέντων μετὰ τῶν διευθύνσεων, ἀποστέλλει ἐντὸς φακέλου τὴν εἰκόνα εἰς τὴν ἀκριβῆ διευθύνσιν τοῦ στρατιώτου. Ὁ τρόπος οὗτος ἀπέδωκε θαυμάσια ἀποτελέσματα. Οὐ μόνον αἱ εἰκόνες φθάνουν ἀσφαλῶς εἰς τὸν προορισμὸν τῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ στρατιώτης αἰσθάνεται πλησίον τοῦ τὸν Μητροπολίτην του. Αἱ ληφθεῖσαι ἀπαντήσεις δεικνύουν τὴν ἐπίδρασιν, ἣν τὸ πρῶγμα τοῦτο ἐξασκεῖ ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν.

Ὡσαύτως τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον ἐνέκρινεν εἰκόνα τοῦ Παντοκράτορος, φιλοτεχνηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. Φ. Κόντογλου, ἥτις, ἐκτυπωμένη εἰς μέγα σχῆμα, θὰ χρησιμεύῃ πρὸς ἀνάρτησιν εἰς Γραφεῖα καὶ δημόσια Καταστήματα.

Ὡσαύτως τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον ἀνέθηκεν εἰς τὸν κ. Φ. Κόντογλου, ὅπως φιλοτεχνήσῃ τὴν εἰκόνα τῆς ἰάσεως τοῦ Παραλυτικοῦ ὑπὸ τοῦ Κυρίου πρὸς διανομὴν εἰς τοὺς ἠρωτικούς τραυματίας.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβος, δημουργῆσας ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ἀξιόλογον κίνησιν μεταξύ τῶν νέων διὰ τῆς ἰδρύσεως εἰς πολλὰ κέντρα τῆς ἐπαρχίας του ὀμίλων νέων καὶ νεανίδων ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ὀδοῖδροι τῆς ζωῆς», ἀπεφάσισεν, ὁρμώμενος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ὅτι τὰ πάντα δέον νὰ γίνονται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως θέσῃ τὴν ὅλην ταύτην νεανικὴν κίνησιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἄποστ. Διακονίας. Διὸ καὶ δι' ἐγγράφου αὐτοῦ πρὸς τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον τῆς Ἄποστ. Διακονίας ἐξήτησεν ὅπως, κατὰ τὴν παράγραφον 6 τοῦ Νόμου περὶ Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἢ ὅλη κίνησις αὕτη τῶν νέων ἐξαρτηθῇ παρὰ τῆς Ἄποστ. Διακονίας, ἐμπίπτουσα ἄλλως τε καὶ εἰς τὰς γενικωτέρας ἐπιδιώξεις, ὡς αὐταὶ εὐρύτατα διαγράφονται ἐν τῷ Ἀναλυτικῷ προγράμματι τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Τὸ Τοπικὸν Συμβούλιον τῆς Ἄποστ. Διακονίας θὰ ἀσκήσῃ ἐπὶ τῶν ὀμίλων τούτων τὴν ἀρμοδίουσαν διοίκησιν, διαχειρίσιν καὶ ἐλεγγον.

Τὸ Κεντρικὸν Συμβούλιον, μετὰ χαρᾶς λαβὼν γνῶσιν τοῦ ἀνωτέρου ἐγγράφου τοῦ Σεβασμιωτάτου, εὐχαρίστας ἀπεδέχθη τὴν τόσον σημαντικὴν ταύτην πρότασιν. Σκεφθὲν δὲ γενικώτερον, ἀπεφάσισεν ὅπως παρακαλέσῃ τὴν Ἱ. Σύνοδον, ἵνα δι' Ἐγκυκλίου συστήσῃ εἰς τοὺς Ἱεράρχας, ἵνα τοὺς τυχόν παρ' αὐτῶν ἰδρυθέντας καὶ διατηρουμένους ὀμίλους νέων καὶ νεανίδων θέσωσιν ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Ἄποστ. Διακονίας, τῶν Τοπικῶν Συμβουλίων τῆς Ἄποστ. Διακονίας ἐξασκούντων ἐπὶ τῶν ὀμίλων τούτων τὴν διοίκησιν, διαχειρίσιν καὶ ἐλεγγον. Οὗτω θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ δοθῇ σὺν τῷ χρόνῳ ἐνιαῖα κατεύθυνσις, ὁργάνωσις καὶ ἡ ὅλη τῆς νεότητος κίνησις νὰ προσλάβῃ συγκεκριμένον χαρακτῆρα.

Τὸ Τοπικὸν Συμβούλιον τῆς Ἄποστ. Διακονίας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος, ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ ἐργασθὲν ὑπὸ δυσμενεστάτας συνθηκᾶς, ὁργάνωσε διάφορα Κατηχητικὰ Σχολεῖα ἀρτέων καὶ θηλέων, ἴδρυσεν θανειστικὴν βιβλιοθήκην μὲ ἐκανὸν ἀριθμὸν βιβλίων, διέδωκεν εὐρύτατα μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τὸ ὑπὸ τῆς Ἄποστ. Διακονίας ἐκδοθὲν «Χριστιανικὴ πίστις καὶ Ἐπιστήμη», καθιέρωσε βραβεῖα διὰ τὴν καλύτεραν ἀνάλυσιν τοῦ ἔργου τούτου, διωργάνωσεν ὀμιλίαν πρὸς τοὺς παραδοθέντας ἄνδρας καὶ γυναῖκας ἐκ τῶν βιαιῶς στρατευθέντων, διένειμε τὰ δωρεὰν ὑπὸ τῆς Ἄποστ. Διακονίας παρεχόμενα φυλλάδια καὶ ὁργάνωσεν ἑβδομαδιαίας συγκεντρώσεις τῶν ἐργαζομένων νέων ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Κατόπιν προτάσεως τοῦ Τοπικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἄποστ. Διακονίας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὄρους καὶ ἀποφάσεως τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου διωρίσθη βοήθος Ἱεροκήρυξ τῆς Μητροπόλεως ταύτης ὁ Θεολόγος Χαῖτος Χατζηνιάννης.

Ἐξεδόθη ὁ ὑπ' ἀριθ. 15 τόμος τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἄποστ. Διακονίας ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ ραδιοφώνου: Ὁμιλία πρὸς τοὺς νέους». Ὁμοίως ἐξεδόθη τὸ ὑπ' ἀριθ. 16 τεῦχος τῆς Φωνῆς τῆς Ἄποστ. Διακονίας ὑπὸ τὸν τίτλον «Διατὶ εἶμαι Χριστιανός».

Ε Π Α Ρ Χ Ι Α Ι

Μητρόπολις Μυτιλήνης
Προνοία τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ.

Ἰακώβου ἀπὸ τῶν Χριστουγέννων τοῦ παρ. ἔτους ἐπανεληφθῆ ἡ ἐν Μυτιλήνῃ ἐκδοσις τῆς ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος Πρωτοπρεσβυτέρου Ἐμμανουὴλ Μυτιληναίου συντασσόμενης «Φωνῆς Κυρίου», ὡς Δελτίου τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν «Ὁ Ἀδελφόςδος Ἰακώβος». Τὸ Δελτίον διανέμεται εἰς τοὺς πιστούς δωρεάν.

Μητρόπολις Κορινθίας

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορινθίας Μιχαὴλ δι' ἐγκυκλίου αὐτοῦ πρὸς τὸ ποιμνιον τῆς ἐπαρχίας του ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς τονίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὸν Χριστόν, διότι ὡς σύνολον ἡ κοινωνία εὕρισκεται μακρὰν τοῦ Χριστοῦ, ὡς μαρτυροῦν ἡ ἔλλειψις ἀγάπης, αἱ ποικίλαι καταρῆσεις εἰς βάρος τοῦ δημοσίου πλοῦτου, ἡ σαρκολατρεία, ὁ ὕλισμός, ἡ κοινωνικὴ ἀδικία καὶ ἡ τάσις τῆς ἀρπακτικότητος, τῆς κλοπῆς, τῆς συκοφαντίας, τοῦ φθόνου καὶ τῆς χαιρεκακίας. «Ἀρκεῖ ἡ ἀποστασία ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, — τονίζει ἡ Α. Σ., — ἀρκεῖ ἡ ἐξοχία τῆς σαρκός, ἀρκεῖ ὁ πνευματικὸς ὕπνος». Πρέπει νὰ ἀφυπνισθῶμεν, νὰ ἐκδυθῶμεν τὰ πονηρά, τὰ σκοτεινὰ ἔργα τῆς ἀμαρτίας, ὡσὰν φορέματα ρυπαρὰ καὶ βρωμερὰ» καὶ νὰ ἐκδυθῶμεν τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν», ὅστις εἶναι «ἡ ζωὴ καὶ ἡ εἰρήνη ἡμῶν».

Ἡ ἐπιστροφή αὕτη πρὸς τὸν Χριστόν θὰ ἐπιτευχθῇ «διὰ τῆς μετανοίας, τῆς προσευχῆς, τῆς τακτικῆς μελέτης τοῦ λόγου του, τῆς συχνῆς καὶ συνεχοῦς κοινωσίας τοῦ Ἁγίου Σώματος καὶ τοῦ Τιμίου αἵματός του».

—Διὰ Β. Διατάγματος τῆς 10ῆς Ἰανουαρίου ἐθεσπίσθη ὀλοκληρωτικὴ ἀργία καθ' ἅπασαν τὴν Ἐπαρχίαν Κορινθίας.

Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος

Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Καρδίτσας, ὅτι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἰεζεκιήλ, ὡς «Ἐπίτιμος διοικήτης τοῦ Ἱεροῦ τάγματος» δι' ἡμερησίας διαταγῆς του πρὸς τὴν στρατευομένην νεολαίαν τῆς Καρδίτσας» ἐξῆρε τὸ παράδειγμα τῆς φιλοπατρίας τῶν προγόνων καὶ ἐπήγαγεν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ εἶναι πηγὴ ἀγάπης καὶ οὐχὶ ἐγκόσμιος κριτῆς καὶ ἐκδικητῆς. Δι' αὐτὸ εἶναι ἐτοιμὴ νὰ δεχθῇ μεστοργῆν «τὰ παραπλανηθέντα τέκνα τῆς ἀνανήφοντα, μετανοοῦντα καὶ ἐν συντριβῇ προσερχόμενα εἰς τοὺς μηρικὸς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος, ἀποσπώμενα ἀπὸ τὰς δυνάμεις τοῦ κακοῦ».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ὁ τῶς ἐν Ἀθήναις Ἐξάρχος τοῦ Παναγίου Τάφου Παρασκευοφύλαξ Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς διαβιβάζει διὰ τῆς «Ἐκκλησίας» τὸν ἀκόλουθον ἀποχαιρετισμὸν ἐπὶ τῇ ἐπιγεμενῇ ἀναχωρήσει αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα:

«*Αναγγέλλων, ὅτι πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἀπόφασι καὶ διαγνώμη διωρίσθη ἐπὶ διαδοχῇ μου, ὡς νέος Ἐξάρχος τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου καὶ τοῦ ἡμετέρου Ἐλληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἐν Ἑλλάδι, ὁ ἀδελφὸς Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἰεροσολύμων, εἰς ἐν παραδέκα ἡδὴ τὰς ἡμέρας τῆς Ἐξαρχίας, καὶ ἀναχωρῶν σὺν Θεῷ Ἁγίῳ ἐντεῦθεν διὰ τὴν μετάνοιάν μου εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν Ἱερουσαλήμ, αἰσθάνομαι τὴν ἐποχρέωσιν, ὅπως ἀπευθύνω πρὸς ἅπασας τὰς ἐκκλησιαστικὰς, πολιτικὰς, στρατιωτικὰς καὶ δημοτικὰς ἀρχὰς τῆς Ἑλλάδος, καὶ δὴ πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα τὸν ἐνδοξότατον καὶ εὐσεβεστάτον Βασιλεῖα τῶν Ἑλλήνων Παῦλον, τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν Δαμασκηνόν, τοὺς πολυκληθεῖς φίλους καὶ τὸν πνευματικὸν κόσμον, τὴν βαθυτάτην μου ἐγγνωμοσύνην καὶ τὰς θερμοτάτας μου εὐχαριστίας διὰ τὴν συμπάθειαν, εὐμένειαν καὶ τὰς πολυτίμους τῶν ὑπηρεσίας καὶ βοηθίας καὶ ἀγάπην, ἃς μοι ἐπαδαφίλευσαν καθ' ὅλην τὴν ἐνταῦθα θητεῖαν μου, ὡς Ἐξάρχου τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου, καὶ διὰ τὸ ἐνδιαφέρον, διὰ ἐπέδειξαν ἅπαντας καὶ ἐπιδεικνύουσιν ὑπὲρ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, τῆς Μητροῦ τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, τῆς αγωνιζομένης ὑπὲρ τῆς Ἀκροπόλεως τοῦ Ἔθνους καὶ τῶν ὑψίστων καὶ ἱερωτάτων Προσκυνημάτων ἀπάσης τῆς Ἁγίας Γῆς, τῆς ἀνεκτιμῆτου κληρονομίας τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους.*

Ὁ Παρασκευοφύλαξ τῶς Ἐξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου»

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ὁ τέως προϊστάμενος τοῦ ἐν Μόσχᾳ ναοῦ τῶν Ταξιαρχῶν Ἀρχιμ. Λεωνίδας διορίσθη ἐκπρόσωπος τῆς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γῆ ρωσικῆς Ἀποστολῆς, ἀμέσως δὲ μετὰ τὴν κατὰ τὸν παρελθόντα Νοέμβριον ἀφίξιν του εἰς Ἱεροσόλυμα ἡ Ἰσραηλιτικὴ κυβέρνησις μετεβίβασεν εἰς αὐτὸν πᾶσαν τὴν ἐν Παλαιστίνῃ ἀκίνητον περιουσίαν τῆς ρωσικῆς Ἀποστολῆς. Ἡ περιουσία αὕτη ἐτέλει πρότερον ὑπὸ τὸν Ἀρχιμ. Ἀντόνιον, ἐξηρτημένον ἐκ τοῦ ἐν Μονάχῳ ἐδρεύοντος καὶ μὴ ἀναγνωρίζοντος τὴν Ἐκκλησίαν Μόσχας μητροπολίτου Ἀναστασίου. Καθ' ἃ ἀνακοινοῖ τὸ ἐν Λονδίῳ Γραφεῖον Σιωνιστικῶν Εἰδήσεων, ἡ ὁρθόδοξος ρωσικὴ Ἐκκλησία προτίθεται νὰ διαθέσῃ περὶ τὰς ε 250.000 πρὸς ἐπιδιόρθωσιν τῶν ἐν Τιβεριάδι, Ναζαρέτ, Ἱεροσολύμοις, Χάιφα καὶ Ἀκρῆ εἰς τὴν ρωσ. Ἀποστολὴν ἀνηκόντων ναῶν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ ραδιοφώνου. Ὁμιλία πρὸς τὴν νεολαίαν. Ἔτος Α' 1948. Βιβλιοθήκη Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἀθῆναι 1949 σελ. 171.

Ἰωάννου Ν. Καρμίου, τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν καὶ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῶν Θρησκευμάτων ἐν τῷ Ὑπουργείῳ Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας. Προσπάθειαι πρὸς μόρφωσιν τοῦ ὁρθοδόξου ἑλληνικοῦ Κλήρου. Τὰ πεπραγμένα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως 1945—1949. Ἀθῆναι 1949 (σελ. 79).

Γιατὶ εἶμαι χριστιανός; Ἐκδοσις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἀθῆναι 1949 (σελ. 32).

Κώστα Δ. Καραγκούνη Τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκδοσις «Σωτηρίας». Ἀθῆναι 1948 (σελ. 16).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Γραφεῖον Ἱερῶς Μητροπόλεως Παραμυθίας. Ἐνεγράψαμεν τοὺς νεοσπῆ χειροτονηθέντας ἱερεῖς Χρῆστον Πατᾶν καὶ Βασ. Κολέτσιν.— *Ἰδέο. Θωμᾶν Μητσιάλην, Μαγασεία—Παζῶν καὶ Ἐλ. Τσαγκαράκη, Ἄμυρα—Κρήτης* οὐδεμίαν εἰδοποίησιν εἰχόμεν ποτε περὶ τοῦ διορισμοῦ σας ἐνεγράφητε.— *Ἰδέο. Γεώργιον Μαθιόπουλον, Ρίζοσπηλιά—Γορτυνίας* ἐνεγράφητε, φύλλα ἀποστέλλονται.— *Ἰδέο. Εὐμένιον Χατζηπαύλου, Νεοχωράδα—Μελισσοχωρίου—Θεσ/νίκης* διευθύνσις σας ἐτακτοποιήθη ζητηθέντα ἀποστέλλονται.— *Ἰδέο. Ἀθανάσιον Κώνησαν, Λειβάδιον—Χαλκιδικῆς* διευθύνσις σας ἐτακτοποιήθη.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ Γραμματεῖς τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων, ὅπως μᾶς γνωστοποιῶσι τοὺς ἐκάστοτε χειροτονουμένους ἱερεῖς ἐνοριακῶν ναῶν, διὰ νὰ προβαίνωμεν εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ.

= ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ =

ΚΛΗΤΗΡΙΑ ΕΠΙΚΡΙΜΑΤΑ

[2] Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον πρὸς τὸν ἱεροδικάκονον Πολύκαρπον Κυνηγόπουλον Ἀγνώστου διαμονῆς

Καλεῖσαι, ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 20 Μαΐου 1949 ἡμέρᾳ Παρασκευῆ καὶ ὥρα 9 π.μ., ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ χιλιασμῶ καὶ ἄλλαις παρεκτροπαῖς ἠθικῆς φύσεως, περὶ ἧς κατηγορίας ἀπελογηθῆς ἐνώπιον τοῦ ἐκτελούντος χρέη ἀνακριτοῦ Πρωθυερέως Λουκά Παπαναστασίου.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἀθῆνῃσι τῆ 22 Μαρτίου 1949.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Σάνθης Ἰωακείμ

[2] Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον πρὸς τὸν Ἱερομόναχον Γερμανὸν Κουλούρη, τέως Ἡγούμενον Ἱ. Μονῆς Ἀμπελακιοτίσσης τῆς Ἱ. Μητροπ. Ναυπακτίας καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς

Καλεῖσαι, ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 20 Μαΐου 1949, ἡμέρᾳ Παρασκευῆ καὶ ὥρα 9 π.μ., ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀντικανονικαῖς πράξεσι, περὶ ἧς κατηγορίας ἐκλήθη εἰς ἀπολογία.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἀθῆνῃσι τῆ 22 Μαρτίου 1949

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Σάνθης Ἰωακείμ

[2] Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον πρὸς τὸν Ἱερέα Σπυρίδωνα Σιώμον, τέως ἐφημέριον Ἀσπροκκλησίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Παραμυθίας καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς

Καλεῖσαι, ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 20 Μαΐου 1949, ἡμέρᾳ Παρασκευῆ καὶ ὥρα 9 π.μ., ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ συνεργίᾳ φόνου τοῦ Μιχ. Β. Μάνθου κτλ., περὶ ἧς κατηγορίας ἀπελογηθῆς ἐνώπιον τοῦ ἐκτελούντος χρέη ἀνακριτοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Φιλιππῶν Οἰκονόμου Νικολ. Τσάτσου.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἀθῆνῃσι τῆ 22 Μαρτίου 1949

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Σάνθης Ἰωακείμ

[2] Τὸ Πρωτοβάθμιον Συνοδικὸν Δικαστήριον πρὸς τὸν Ἱερομόναχον Πολύκαρπον Χατζηγιάννου, τέως ἐφημέριον Ἀργολικοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀργολίδος καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς.

Καλεῖσαι, ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου τῆ 20 Μαΐου 1949, ἡμέρᾳ Παρασκευῆ καὶ ὥρα 9 π.μ., ὅπως δικασθῆς ὡς κατηγορούμενος ἐπὶ ἀποβολῇ τοῦ ἱεροῦ ἐνδύματος καὶ ἀναμίξει εἰς ἀντεθνικὰς ὁργανώσεις, περὶ ἧς κατηγορίας ἐκλήθη εἰς ἀπολογία.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι, ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῆς τῆ ὡς ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ, θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἀθῆνῃσι τῆ 22 Μαρτίου 1949

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Πρωτοβαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου
† Ὁ Σάνθης Ἰωακείμ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἡ Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 142 ἐ.ε. προκηρύξεως αὐτῆς, συνφῶς τῷ ἀρθρ. 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200)1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλεῖ τοὺς βουλομένους ὅπως μέχρι τῆς 21 Ἀπριλίου ἐ.ε. ὑποβάλωσιν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν, πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς χηρευούσης θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου ἐν τῇ ἐνορίᾳ Ἀμυκλῶν τ. δ. Σπάρτης. Ἐν Σπάρτῃ τῆ 19 Μαρτίου 1949

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Διονύσιος

"ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΑΓΑΘΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

† Ὁ Σάνθης ΙΩΑΚΕΙΜ

† Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκός

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ : Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΣΣΗΣ

Ἐν Ἀθῆναις ἑσπ. «Φοῖνικος» Λεονάτου 4